Nr. 60 (15.150). Lwów, piątek 17. marca 1939. Rok LX.
Ч. 60 (15.150). Львів, пятниця 17. березня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Власні телефонати з Праги.

Наш спеціяльний кореспондент повідомляє телефонічно:

О. Д-Р АВГ. ВОЛОШИН — ПРЕЗИДЕНТОМ, ЮЛІЙ РЕВАЙ — ПРЕМІЄРОМ.

ПРАГА, 15. III. 10.30 год. ночі. Сойм у Хусті радить у перманенції. Президентом Української Карпатської Републики вибрали одноголосно о. д-ра Августина Волошина, Юлія Ревая — премієром. Решта складу уряду незмінена. Головою карпато - українського сойму є д-р Августин Штефан, заступниками Федір Ревай і д-р Степан Росоха.

НАСТУП МАДЯРІВ ТА БОЇ.

ПРАГА, 15. III. 10.30 год. ночі. Наступ мадярів триває далі остільки, що мадяри намагаються продертись у глибину краю з боями. Після жорстокого бою зайняли Севлюш і два німецькі села: Софієндорф і Паркгауз. У тому першому бою за Севлюш впало 60 убитих з українського боку, що свідчить про жорстокий характер боїв. Черговим протинаступом українські війська відбили Севлюш назад.

Цю останню вістку потвердив згодом Хуст у радіовдвиції коло півночі (— Прим. Ред.). Коло полудня відбулися криваві сутички за село Доманинці біля Ужгороду по стороні Карпатської України. У бою січові війська розбили мадярські частини і втримали Доманинці.

ВІДМОВА ЧЕХІВ ТА РЕОРГАНІЗАЦІЯ АРМІЇ.

ПРАГА, 15. III. 10.30 год. ночі. Чеська армія, яка перебувала на Карпатській Україні, звернулася до чеського ґенерального штабу у Празі з запитом, чи має боронити Карпатську Україну. Чеський ґенеральний штаб відповів, що коли німці цього зажадають, то — так. Однак тому, що німці такої ясної вимоги з куртуазійних поглядів супроти Мадярщини поставити не могли — чеське командування на Карпатській Україні, яке перебувало в Середнім, відмовилося боронити краю. Тому оборону краю перейняли Січі, до якої перейшло багато вояків української національности з чеських частин. Зголосилися теж деякі словацькі старшини. Нині боєвий стан Січі дійшов до 12.000 людей. Командантом нової армії іменовано колишнього команданта хустської поліції, чеського старшину українця Білея.

ТЕЛЕФОНІЧНА СПОЛУКА ПРАГА — ХУСТ ПРАВИЛЬНА!

ПРАГА, 15. III. 10.30 год. ночі. Похід німецьких військ у глиб колишньої чехословацької републики триває далі. Тепер німецькі війська займають Словаччину, однак про трасу походу і його остаточний напрямок голосно не говориться та інформацій про це дістати не можна. Тому не можна напевне знати, чи німецькі війська перейдуть на терен Карпатської України і тим самим автоматично зупинять наступ мадярів. В год. 8-ій вечором Ваш кореспондент говорив ще особисто телефонічно з Хустом, значить, мадярські війська не посунулись так глибоко, щоб перервати шляхи на захід. Чергова розмова Вашого кореспондента з Хустом замовлена на год. 12-ту і нічого не вказує на те, щоб до того часу мало щонебудь змінитися. Рахуючися з походом німецьких військ у глибину Словаччини — шеф штабу словацьких військ Мурза видав наказ командантам словацьких частин голоситися службово у німецьких командантів. Німці підкреслюють куртуазійно і гостинний характер свого побуту на Словаччині.

Досі невияснена ситуація.

Телефонограма від нашого кореспондента.

ПРАГА, 16. III. 1939.

ДО ГОД. 7. РАНО ВАШ КОРЕСПОНДЕНТ НЕ ДІСТАВ ЩЕ ТЕЛЕФОНІЧНОГО ПОЛУЧЕННЯ З ХУСТОМ. У ПРАЗІ СПОКІЙ. МІН. РЕВАЯ СПОДІЮТЬСЯ ТУТ У КОЖНІЙ ХВИЛИНІ. НИНІШНІЙ ДЕНЬ ОСТАТОЧНО ВИЯСНИТЬ СИТУАЦІЮ.

ДВА НАКАЗИ НОВОГО КОМАНДАНТА КАРПАТСЬКОЇ СІЧІ.

Дня 14. ц. м. головний командант „Карпатської Січі“ Іван Роман (іменований на місце мабуть вбитого чи раненого в бою в Хусті 14. ц. м. дотеперішнього команданта, Дмитра Клемпуша — Ред.) видав наказ до січовиків, зберегти рівновагу духа й дисципліну та вшанувати 15. ц. м. память поляглих січовиків. Новий командант „К. Січі“ видав теж наказ до населення Карп. України, в якому повідомив про смерть найкращих борців в обороні самостійности Карп. України та висловив надію, що український нарід правитиме по своїй волі своїм власним життям.

ДЕ ПЕРЕБУВАЄ МІН. РЕВАЙ?

ПРАГА, 15. III. 11 год. ночі. Мін. Ревай перебуває ще у Берліні, звідки сподіваються його кожної хвилини у Празі. У кого він був на авдієнції з німецьких офіціяльних кол та які дістав заяви — про це тут неясні вістки. Казали мені, що мабуть завтра вечором буде прийнятий канцлером Гітлером у Празі, на Градчинськім Замку, якщо до того часу канцлер тут ще перебуватиме. Над Градчанським Замком повіває прапор тільки німецького канцлера.

Мадяри під Хустом. — Зрада словаків.

(Останній нічний телефонат власного Кореспондента).

ПРАГА, 15. III. 12. год. ночі. Положення у Карпатській Україні фатально ускладнюється. Мадяри наступають з великим поспіхом, захопивши після кривавої оборони Севлюш. В год. 10.30 ночі ввійшли до Великої Копані у віддалі 15 км. від Хусту. В год. 23.05 ночі мав я ще телефонічну розмову з Хустом, який евакується. Уряд переноситься саме тепер з Хусту на північ, мабуть до Рахова. Січові частини боронять кожної пяди землі з великою посвятою, але вони погано озброєні, головно в ділянці скорострільної та гарматньої зброї. Виявляється, що чеська дивізія, не діставши з Праги дозволу на оборону Карпатської України, відмовилася видати новозорганізованій українській армії зброю. Відступаючи перед мадярським військом чехи радше висаджують у воздух магазини з муніцією, ніж віддають їх українцям. Велику ролю грає у тій акції ославлений генерал Прхаля.

Великий вплив на військові операції має саме становище Німеччини: воно дає моральну силу наступаючим мадярським військам, зате депримуюче впливає на українське військо, яке почуває себе осамітнене. Ситуації не багато поміг факт, що до новозорганізованого війська наплило багато вояків-українців з чеської армії, бо вони принесли з собою тільки кріси з малою скількістю муніції. У таких умовинах багато сподіватися не можна. Свалява ще в руках українців, тому телефонічна сполука Праги з Хустом не-нарушена. Зате залізнича лінія к. Сваляви перервана.

Німецький консуль у Хусті Гофман після інтервенції у своєї зверхньої влади не міг нині здобутися на ніщо інше, як тільки порадити Карпатській Україні, щоб негайно розпочати переговори з мадярами. Карпато-українському урядові не залишилось нічого іншого, як вислати до Будапешту своїх парляментаристів на переговори. Мадярський уряд на переговори погодився, але заявив, що з технічних причин військових операцій стримати не може.

У згаданій делеґації до Будапешту виїхали: мін. Ю. Бращайко, мін. Долинай і посол Рогач. Одночасно уряд вислав делеґацію до Румунії з запитом про її становище до справи наступу мадярських військ. У празьких колах істнує вістка про демарш румунського уряду у Будапешті.

Один із найважніших моментів цілої справи — це становище словацьких провідників. Мін. Дурчанський та інші, які стягнули мін. Ревая на шлях протичеської акції за ціну ріжних ґарантій, нині цілком забули про свої заяви та обітниці. Словаки — це був безперечно найбільший прогріх цілої карпато - української політики. Завтрішній день рішальний. Німецькі військові частини дійшли на території Словаччини до Жиліни, де зупинились. Жиліна віддалена від західнього карпато - українського кордону коло 350 км.

Роман Голіян.

Паніка в Празі.

ПРАГА, 15. III. год. 11. ночі. Нині цілий день німці обсаджують Чехію та Моравію. Ця подія впала на Прагу наче грім. Люди все викуповують у крамницях, сподіваючись у паніці голоду. Чехи ходять приголомшені та заскочені раптовою втратою держави. Взагалі найперше враження, що його має чужинець у Празі, це рух на крамниці, головно на харчевні та текстильні. Довгі черги людей перед крамницями пригадують образки з Совітів. Багато крамничників з остраху не відчинило крамниць, резиґнуючи з надзвичайного руху покупців. Зрештою у місті повний спокій. Паніка обхопила в першу чергу жидів, які сидять по домах та не показуються на вулицях ані в каварнях.

Зате німецьке населення, якого чимало у Празі, головно у центрі міста, витає німецькі війська з найбільшим захопленням, декоруючи доми та масово перебуваючи на вулицях.

УРЯД КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ПОВІДОМИВ ПОЛЬЩУ ПРО ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ.

ВАРШАВА. ПАТ. О. д-р Августин Волошин звернувся телеграфічно в середу до польського уряду та повідомив його, що Карпатська Україна проголосила незалежність. Польський уряд не думає відповідати на цю телеґраму.

ТІЛЬКИ СІЧ БОРОНИТЬ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ПРАГА. ПАТ. Частини січовиків ставлять деінде опір мадярському війську. Чеські частини відступають частинно до східної Словаччини, частинно переходять румунську границю.

—o—

Nr. 60 (15.150).
Ч. 60 (15.150).

Lwów, piątek 17. marca 1939.
Львів, пятниця 17. березня 1939.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Rok LX.
Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.

Телефон Редакції	246-45
Телефон Адміністрації	229-41
Телефон Друкарні	229-26

Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Вашку Чеських Лєгіон Прага „Діло".

Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

місячно (з книжкою)	5.00 зол.
чвертьрічно	15.00 "
піврічно	30.00 "
річно	60.00 "

В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Власні телефонати з Праги.

Наш спеціяльний кореспондент повідомляє телефонічно:

О. Д-Р АВГ. ВОЛОШИН — ПРЕЗИДЕНТОМ, ЮЛІЙ РЕВАЙ — ПРЕМІЄРОМ.

ПРАГА, 15. III. 10.30 год. ночі. Сойм у Хусті радить у перманенції. Президентом Української Карпатської Републики вибрали одноголосно о. д-ра Августина Волошина, Юлія Ревая — премієром. Решта складу уряду незмінена. Головою карпато - українського сойму є д-р Августин Штефан, заступниками Федір Ревай і д-р Степан Росоха.

НАСТУП МАДЯРІВ ТА БОІ.

ПРАГА, 15. III. 10.30 год. ночі. Наступ мадярів триває далі остільки, що мадяри намагаються продертись у глибину краю з боями. Після жорстокого бою зайняли Севлюш і два німецькі села: Софієндорф і Паргаґауз. У тому першому бою за Севлюш впало 60 убитих з українського боку, що свідчить про жорстокий характер боїв. Черговим протинаступом українські війська відбили Севлюш назад.

Цю останню вістку потвердив згодом Хуст у радіоавдиції коло півночі (— Прим. Ред.). Коло полудня відбулися криваві сутички за село Доманинці біля Ужгороду по стороні Карпатської України. У бою січові війська розбили мадярські частини і втримали Доманинці.

ВІДМОВА ЧЕХІВ ТА РЕОРҐАНІЗАЦІЯ АРМІЇ.

ПРАГА, 15. III. 10.30 год. ночі. Чеська армія, яка перебувала на Карпатській Україні, звернулася до чеського ґенерального штабу у Празі з запитом, чи має боронити Карпатську Україну. Чеський ґенеральний штаб відповів, що коли німці цього зажадають, то — так. Однак тому, що німці такої ясної вимоги з куртуазійних поглядів супроти Мадярщини поставити не могли — чеське командування на Карпатській Україні, яке перебувало в Середнім, відмовилося боронити краю. Тому оборону краю перейняли Січі, до якої перейшло багато вояків української національности з чеських частин. Зголосилися теж деякі словацькі старшини. Нині боєвий стан Січі дійшов до 12.000 людей. Командантом нової армії іменовано колишнього команданта хустської поліції, чеського старшину українця Білея.

ТЕЛЄФОНІЧНА СПОЛУКА ПРАГА — ХУСТ ПРАВИЛЬНА!

ПРАГА, 15. III. 10.30 год. ночі. Похід німецьких військ у глиб колишньої чехословацької републики триває далі. Тепер німецькі війська займають Словаччину, однак про трасу походу і його остаточний напрямок голосно не говориться та інформацій про це дістати не можна. Тому не можна напевне знати, чи німецькі війська перейдуть на терен Карпатської України і тим самим автоматично зупинять наступ мадярів. В год. 8-ій вечором Ваш кореспондент говорив ще особисто телефонічно з Хустом, значить, мадярські війська не посунулись так глибоко, щоб перервати шляхи на захід. Чергова розмова Вашого кореспондента з Хустом замовлена на год. 12-ту і нічого не вказує на те, щоб до того часу мало щонебудь змінитися. Рахуючися з походом німецьких військ у глибину Словаччини — шеф штабу словацьких військ Мурза видав наказ командантам словацьких частин голоситися службово у німецьких командантів. Німці підкреслюють куртуазійно і гостинний характер свого побуту на Словаччині.

Мадяри під Хустом. — Зрада словаків.

(Останній нічний телефонат власного кореспондента).

ПРАГА, 15. III. 12. год. ночі. Положення в Карпатській Україні фатально ускладнюється. Мадяри наступають з великим поспіхом, захопивши після кривавої оборони Севлюш. В год. 10.30 ночі ввійшли до Великої Копані у віддалі 15 км. від Хусту. В год. 11.00 ночі мав я ще телефонічну розмову з Хустом, який евакується. Уряд переноситься тепер з Хусту на північ, мабуть до Рахова. Січові частини боронять кожної пяди землі з великою посвятою, але вони позбавлені зброї, головно в ділянці скорострільної та гарматньої зброї. Виявляється, що чеська армія, не діставши з Праги дозволу на оборону Карпатської України, відмовилася видати новозорганізованій українській армії зброю. Відступаючи перед мадярським наступом чехи радше висаджують у воздух магазини з муніцією, ніж віддають їх українській армії. Велику ролю грає у тій акції ославлений ґенерал Прхаля.

Великий вплив на військові операції має становище Німеччини: воно дає моральну силу наступаючим мадярським військам, зате депримуюче впливає на українське військо, яке почуває себе осамітнене. Ситуації не багато поміг факт, що до новоорганізованого війська наплило багато військових з чеської армії, бо вони принесли з собою тільки кріси з малою скількістю муніції. У Хусті уважають, що багато сподіватися не можна. Свалява ще в руках українців, тоді телефонічна сполучка Праги з Хустом ненарушена. Зате залізнича лінія к. Сваляви перервана.

Німецький консуль у Хусті Гофман після інтервенції у своєї зверхньої влади не міг нині здобутися на ніщо інше, як тільки порадити Карпатській Україні, щоб негайно розпочати переговори з мадярами. Карпато-українському урядові не залишилось нічого іншого, як вислати до Будапешту своїх парляментаристів на переговори. Мадярський уряд на переговори погодився, але заявив, що з технічних причин військових операцій стримати не може.

У згаданій делеґації до Будапешту виїхали: мін. Ю. Бращайко, мін. Долинай і посол Рогач. Одночасно уряд вислав делеґацію до Румунії з запитом про її становище до справи наступу мадярських військ. У празьких колах істнує вістка про демарш румунського уряду у Будапешті.

Один із найважніших моментів цілої справи — це становище словацьких провідників. Мін. Дурчанський та інші, які стягнули мін. Ревая на шлях протичеської акції за ціну ріжних ґарантій, нині цілком забули про свої заяви та обітниці. Словаки — це був безперечно найбільший прогріх цілої карпато - української політики. Завтрішній день рішальний. Німецькі військові частини дійшли на території Словаччини до Жиліни, де зупинились. Жиліна віддалена від західнього карпато - українського кордону коло 350 км.

Роман Голіян.

Досі невияснена ситуація.

Телефоноґрама від нашого кореспондента.

ПРАГА, 16. III. 1939.

ДО ГОДЬ 7. РАНО ВАШ КОРЕСПОНДЕНТ НЕ ДІСТАВ ЩЕ ТЕЛЄФОНІЧНОГО ПОЛУЧЕННЯ З ХУСТОМ. У ПРАЗІ СПОКІЙ. МІН. РЕВАЯ СПОДІЮТЬСЯ ТУТ У КОЖНІЙ ХВИЛИНІ. НИНІШНІЙ ДЕНЬ ОСТАТОЧНО ВИЯСНИТЬ СИТУАЦІЮ.

ДВА НАКАЗИ НОВОГО КОМАНДАНТА КАРПАТСЬКОЇ СІЧІ.

Дня 14. ц. м. головний командант „Карпатської Січі" Іван Роман (іменований на місце мабуть вбитого чи раненого в бою в Хусті 14. ц. м. дотеперішнього команданта, Дмитра Клемпуша — Ред.) видав наказ до січовиків, зберегти рівновагу духа й дисципліну та вшанувати 15. ц. м. память поляглих січовиків. Новий командант „К. Січі" видав теж наказ до населення Карп. України, в якому повідомив про смерть найкращих борців в обороні самостійности Карп. України та висловив надію, що український нарід правитиме по своїй волі своїм власним життям.

ДЕ ПЕРЕБУВАЄ МІН. РЕВАЙ?

ПРАГА, 15. III. 11 год. ночі. Мін. Ревай перебуває ще у Берліні, звідки сподіваються його кожної хвилини у Празі. У кого він був на авдієнції з німецьких офіціяльних кол та які дістав заяви — про це тут неясні вістки. Казали мені, що мабуть завтра вечором буде прийнятий канцлером Гітлером у Празі, на Градчинськім Замку, якщо до того часу канцлер тут ще перебуватиме. Над Градчанським Замком повіває прапор тільки німецького канцлера.

Паніка в Празі.

ПРАГА, 15. III. год. 11. ночі. Нині цілий день німці обсаджують Чехію та Моравію. Ця подія впала на Прагу наче грім. Люди все викуповують у крамницях, сподіваючись у паніці голоду. Чехи ходять приголомшені та заскочені раптовою втратою держави. Взагалі найперше враження, що його має чужинець у Празі, це рух на крамниці, головно на харчеві та текстильні. Довгі черги людей перед крамницями пригадують образки з Совітів. Багато крамничників з остраху не відчинило крамниць, резиґнуючи з надзвичайного руху покупців. Зрештою у місті повний спокій. Паніка обхопила в першу чергу жидів, які сидять по домах та не показуються на вулицях ані в каварнях.

Зате німецьке населення, якого чимало у Празі, головно у центрі міста, витає німецькі війська з найбільшим захопленням, декоруючи доми та масово перебуваючи на вулицях.

УРЯД КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ПОВІДОМИВ ПОЛЬЩУ ПРО ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ.

ВАРШАВА. ПАТ. О. д-р Августин Волошин звернувся телеґрафічно в середу до польського уряду та повідомив його, що Карпатська Україна проголосила незалежність. Польський уряд не думає відповідати на цю телеґраму.

ТІЛЬКИ СІЧ БОРОНИТЬ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ПРАГА. ПАТ. Частини січовиків ставлять деінде опір мадярському війську. Чеські частини відступають частинно до східної Словаччини, частинно переходять румунську границю.

—o—

Збережім рівновагу духа!

Львів, 15. березня 1939.

Від першого дня актуалізації карпато-української справи виступали **ми** проти гурра-патріотичних настроїв, які не рахувались ані з дійсним скромним станом річей, ані з ріжними можливостями. Ми були рішучими противниками такого насвітлювання подій, яке поширювало в масах нездорову екзальтацію, відриваючи їх від конструктивних завдань дня та занурюючи їх у дурман власних побожних бажань, з якими не покривалась справжня, непозолочувана штучною фразеольоґією дійсність. **„Без екзальтації і без дефетизму!"** — кликали ми і **перестерігали наших земляків, перестерігали** ввесь український нарід, що не слід вірити сліпо в те, що залежить виключно від чужих сил, від чужо-національного чинника, від інтересів чужої великодержави, яка має на увазі тільки **свої** справи, а не справи українців. Були такі, які лаяли нас „гасителями духа" та дефетистами, тоді, коли справді саме **ми були завжди найбільшими проповідниками національного оптимізму,** бо казали вірити у дві правди: 1) **політичний розум** і 2) **власні сили.**

Ми завжди боролися за перемогу чинника розуму над чинником почування. Настрій мас, загальне піднесення духа — це безперечно реальні чинники у політиці, а проте не вони кермують політикою, тільки політика кермує ними, і не політика служить настроям, тільки настрої є на службі політиці, для якої міродайний тільки і виключно один критерій: доцільности. **І нині, коли люди хвилюються — ми кличемо те саме: не піддавайтеся почуванням, не кидайтеся в обійми зневіри й розпуки, не кермуйтеся настроями,** які ніякого хісна національній справі принести не всилі, а можуть тільки спонукати одних до апатії і неробства, інших до якихось виступів, які були б черговим злом!

Не відчуваємо найменшої злорадости, що наша обережність в оцінці подій та передбачливість щодо їх можливого розвитку показалася правильною. Що більше: заявляємо згори, що і нині **ніхто нічого певного твердити не всилі,** — ніхто за виїмком тих, від яких безпосередньо залежить напрямок, в якому розвиваються міжнародні події, а він залежить не від нас. І тому: ріжно було, ріжно є і ріжно може бути, бо найбільш питома риса майже цілого післяверсайського періоду, особливо від часу перевороту в Італії та Німеччині — це плинкість і вічна змінливість подій, міжнародніх течій, впливів. Здається, що не треба доказів на цю правду, коли кожний сірий громадянин пересвідчується, що відомости, які він читає у ранішніх ґазетах — находять заперечення у полудневих виданнях, на те, щоб у вечірніх випусках вичитати щось зовсім інше і непередбачене.

Але наше становище не залежить від коньюнктури і від відповіди на традиційно-українське „що чувати?" Бо воно завжди таке саме: добре „чувати" чи зле — все одно **завжди треба зберігати рівновагу духа! Ніколи не треба ентузіязмуватись аж до затрати почуття холоднокровної оцінки обективної ситуації і ніколи не треба зневірюватись аж до затрати спокою, необхідного для праці.**

Не будемо і не хочемо писати про найріжнородніші можливости розвитку чергових міжнародніх подій. Це не тема цих наших міркувань і не під силу всіх тих, які не хотять бавитись у ворожбитство. Не кажемо проте, що могло бути, що є та ще бути може — в найліпшому і найгіршому випадку. Ніщо нас не тривожить, тільки одно: щоб наше громадянство не кидалось між бігунами захоплення та розпуки, щоб наше громадянство не жило екстремними настроями, **щоб наше громадянство не затрачувало почуття міри у радості й у смутку!** І нічого сьогодні не бажаємо нашим землякам — крім одного: виробити в собі такий гарт духа, **щоб його ніщо не могло вивести з рівноваги,** тієї розумної рівноваги, яка необхідна здоровій нації та її провідній верстві. Будьмо спокійніші, тішмося тихіше та сумуймо не так голосно, — не прищеплюймо своїй вдачі таких рис, які нашому національному характерові, характерові сильного консервативного мужицького народу, чужі і зайві. Витворім українське національно-політичне „цетерум цензео": **зберігати рівновагу духа в усіх хвилинах химерної долі!**

ік.

Перемога ще одного національного питання.

З приводу затяжної кризи бельгійського уряду.

Наскільки складне національне питання у Бельгії, про те кожний, хто приїжджає туди, має нагоду переконатися від першого дня побуту на бельгійській території. Коли напр. розбалакаєтеся зі студентом у широкім червонім кашкеті та спитаєте його чи він бельгієць, більш як певне відповість вам ображеним тоном:

„Бельгієць? Про такий нарід я не чув. Я флямак!"

Без сумніву другому знайомому поставите вже питання: „Ви флямак чи вальон?" та дуже часто почуєте відповідь:

„Живу у Фляндрії, в родині говорю по фляманськи — але по народности я бельгієць".

Кому вірити? — спитаєте себе. Коли нема бельгійської нації, куди-ж тоді зараховувати вальонів? Вони говорять по французьки, але ображаться, коли назвете їх французами. Селяни говорять між собою по вальонськи, гурт етноґрафів та фільольоґів старається вдержати вальонську мову в літературі, пресі, на сцені, піклуючися, щоб вона не загинула, — але хіба не найдете людини, яка сказала би: „Я по народности не бельгієць, я вальон". Столиця Бельгії окружена фляманськими селами, але її населення говорить здебільша по французьки*) і не вважає себе ані флямаками ані вальонами, а по просту „брюссельчанами — у всякому разі бельгійськими патріотами.

Коли романське населення Бельгії зараховує себе до бельгійської нації, годі неґувати існування тої нації. Але з другого боку важко не признавати існування нації фляманської, коли флямани становлять окрему одиницю під оглядом територіяльним, мовним, расовим, у великім ступні також під історичним та культурним — і коли поважна частина фляманського населення вважає себе членами фляманської нації, не бельгійської.

Підкреслюю „частина", бо національна свідомість серед фляманського населення дуже здиференційована. Фляманські самостійники є гарячими фляманськими патріотами, часто навіть завзятими шовіністами. Цей шовінізм виступає зокрема гостро на мовному пограниччі, де все що французьке ділає на деяких людей мов червона плахта. На питання у французькій мові часто почуєте горде „Ін Фляндерн фляамш" („У Фляндрії по фляманськи"). Таке скаже нерідко навіть купець клієнтові, який по французьки звернеться по якийсь товар: загальноприняте „бізнес іс бізнес" там тоді не обовязує. На фляманського шовініста не роблять враження навіть оправдання, що ви чужинець та не мали змоги навчитися фляманської мови.

Серед фляманських самостійників виріжнюється напрямок, який уважає флямаків частиною нідерляндської нації та змагає до створення великої нідерляндської держави, зложеної з Фляндрії (разом зі західним кутиком, який належить до Франції) та з Голяндії. Ці тенденції не находять великого відгуку серед голяндців, які бояться з одного боку всяких міжнародніх конфліктів (під мілітарним оглядом Голяндія дуже слаба, — куди слабша, ніж Бельгія), з другого боку переваги католицького елементу над протестантським, який тепер має в Голяндії велику більшість.

Побіч сепаратистичних тенденцій існують серед флямаків також дуалістичні, які змагають до поділу Бельгії на дві держави, дуже вільно звязані зі собою особою короля та кількома спільними ресортами.

Ці відосередні тенденції знаходили б куди податніший ґрунт, якщоб флямани не були вповні зрівняні з вальонами у громадянських правах. Тимчасом фляманська мова є в Бельгії державною, нарівні з французькою. У центральних установах, у Брюсселі та на залізницях обовязує двомовність; зрештою в усіх ділянках адміністрації, в армії, школах, судівництві і т. д. урядовою мовою є фляманська на фляманських землях, так само як французька — на вальонських.

Флямани є вповні рівноправними громадянами Бельгії, користуються всіми правами, мають повні можливости національного розвитку, тому переважна частина флямаків є льояльними громадянами Бельгії та не думає від неї відриватися. Дальша частина флямаків — як це ми згадали — надає своїй фляманськості не політично-національний а виключно мовно-реґіональний характер; можна стрінути в Бельгії людей, які зовсім не знають фляманської мови, а називають себе флямаками лиш тому, що живуть у Фляндрії — так як ми називаємо себе галичанами, волиняками чи буковинцями. Цих людей типу „ґенте Фляманус, націоне Бельґус" можна би назвати національно несвідомими, якщоб до них не належала дуже велика частина бельгійської політичної та інтелектуальної еліти. А твердити, що напр. міністр одної з найкультурніших держав Европи є національно несвідомий — було б безумовно парадоксом.

У такій широкій скалі треба примістити національну свідомість та політичні змагання фляманської частини населення Бельгії. Яке відношення сил між ними — не легко зясувати собі навіть після кількарічного побуту у Бельгії. Фляманські націоналісти мають доволі поважне представництво в законодатних палатах, але переважаюча більшість фляманських голосів паде при виборах постійно на листи загальнобельгійських партій. Фляндрія є головною базою найважнішої бельгійської партії — католицької.

Як бачимо, національні відносини в Бельгії є у пливкому стані. Важко передбачити, яким буде вислід цієї еволюції: чи переможуть відосередні расово-мовні течії, чи доосередні — господарські, історичні, традиційні.

Відколи флямани стали рівноправними співгромадянами Бельгії, фляманський рух втратив вістря всенародньої боротьби за існування і прибрав характер змагань за здійснення ідеольоґічної програми. До загострення антаґонізмів довела останніми часами реакція бельгійських собор[...]ницьких кол, які проявили велику неуступчивість. Вони рішуче спротивилися іменуванню членом медичної академії одного лікаря, який підчас німецької окупації був заангажувався у т. зв. активістичному (германофільському) русі. На таку — позірно дрібну — переш[...]ду розбилася традиційна бельгійська трипартійна система, що полягала на творенні уряду з підтримкою трьох найбільших партій (католицької, ліберальної та соціялістичної). Уряд, [...]тий на католиках і соціялістах, впав дуже [...]ро, бо важко було узгіднити програмові [...] венства. Бельгія попала у безнадійну кабінетну крізу — на тлі фляманського питання, [...] ло у нинішній Европі ще одним пророчим, безспірним доказом на силу та життєздатність національних рухів. Актуалізація фляманського питання — зрештою у великій частині [...] зитивно й конструктивно для добра бельгійської держави та фляманського народу вирішеного — поруч із актуалізацією хорватського питання у Югославії є характеристичним показчиком [...]шних часів.

Ми, українці, з найбільшими симпатіями ставимось до фляманського народу та його змагань. Живе зацікавлення українською проблемою у фляманській пресі в останньому часі свідчить про те, що й українці [...] серед флямаків приятелів.

(па)

*) Частина простонародня у передмісті Брюсселі послугується окремим жаргоном, що становить мішанину французьких і фляманських форм та слів.

Збережім рівновагу духа!

Львів, 15. березня 1939.

Від першого дня актуалізації карпато-української справи виступали ми проти гурра-патріотичних настроїв, які не рахувались ані з дійсним скромним станом річей, ані з ріжними можливостями. Ми були рішучими противниками такого насвітлювання подій, яке поширювало в масах нездорову екзальтацію, відриваючи їх від конструктивних завдань дня та занурюючи їх у дурман власних побожних бажань, з якими не покривалась справжня, непозолочувана штучною фразеольоґією дійсність. **„Без екзальтації і без дефетизму!"** — кликали ми і **перестерігали наших земляків, перестерігали** ввесь український нарід, що не слід вірити сліпо в те, що залежить виключно від чужих сил, від чужо-національного чинника, від інтересів чужої великодержави, яка має на увазі тільки свої справи, а не справи українців. Були такі, які лаяли нас „гасителями духа" та дефетистами, тоді, коли справді саме ми були завжди **найбільшими проповідниками національного оптимізму,** бо казали вірити у дві правди: 1) **політичний розум** і 2) **власні сили.**

Ми завжди боролися за перемогу чинника розуму над чинником почування. Настрій мас, загальне піднесення духа — це безперечно реальні чинники у політиці, а проте не вони кермують політикою, тільки політика кермує ними, і не політика служить настроям, тільки настрої є на службі політиці, для якої міродайний тільки і виключно один критерій: доцільности. І нині, коли люди хвилюються — ми кличемо те саме: не піддавайтеся почуванням, не кидайтеся в обійми зневіри й розпуки, не кермуйтеся настроями, які ніякого хісна національній справі принести не всилі, а можуть тільки спонукати одних до апатії і неробства, інших до якихось виступів, які були б черговим злом!

Не відчуваємо найменшої злорадости, що наша обережність в оцінці подій та передбачливість щодо їх можливого розвитку показалася правильною. Що більше: заявляємо згори, що і нині **ніхто нічого певного твердити не всилі,** — ніхто за вийнятком тих, від яких безпосередньо залежить напрямок, в якому розвиваються міжнародні події, а він залежить не від нас. І тому: ріжно було, ріжно є і ріжно може бути, бо найбільш питома риса майже цілого післяверсайського періоду, особливо від часу перевороту в Італії та Німеччині — це пливкість і вічна змінливість подій, міжнародніх течій, впливів. Здається, що не треба доказів на цю правду, коли кожний сірий громадянин пересвідчується, що відомости, які він читає у ранішніх газетах — находять заперечення у полудневих виданнях, на те, щоб у вечірніх випусках вичитати щось зовсім інше і непередбачене.

Але наше становище не залежить від коньюнктури і від відповіди на традиційно-українське „що чувати?" Бо воно завжди таке саме: добре „чувати" чи зле — все одно завжди **треба зберігати рівновагу духа!** Ніколи не треба ентузіязмуватись аж до затрати почуття холоднокровної оцінки обективної ситуації і ніколи не треба зневірюватись аж до затрати спокою, необхідного для праці.

Не будемо і не хочемо писати про найріжнородніші можливости розвитку чергових міжнародніх подій. Це не тема цих наших міркувань і не під силу всіх тих, які не хотять бавитись у ворожбитство. Не кажемо проте, що могло бути, що є та ще бути може — в найліпшому і найгіршому випадку. Ніщо нас не тривожить, тільки одно: щоб наше громадянство не кидалось між бігунами захоплення та розпуки, щоб наше громадянство не жило екстремними настроями, **щоб наше громадянство не затрачувало почуття міри у радості й у смутку!** І нічого сьогодні не бажаємо нашим землякам — крім одного: виробити в собі такий гарт духа, **щоб його ніщо не могло вивести з рівноваги,** тієї розумної рівноваги, яка необхідна здоровій нації та її провідній верстві. Будьмо спокійніші, тішмося тихіше та сумуймо не так голосно, — не прищеплюймо своїй вдачі таких рис, які нашому національному характерові, характерові сильного консервативного мужицького народу, чужі і зайві. Витворім українське національно-політичне „цетерум цензео": **зберігати рівновагу духа в усіх хвилинах химерної долі!**

Ік.

Перемога ще одного національного питання.

З приводу затяжної крізи бельгійського уряду.

Наскільки складне національне питання у Бельгії, про те кожний, хто приїжджає туди, має нагоду переконатися від першого дня побуту на бельгійській території. Коли напр. розбалакаєтеся зі студентом у широкім червонім кашкеті та спитаєте його чи він бельгієць, більш як певне відповість вам ображеним тоном:

„Бельгієць? Про такий нарід я не чув. Я флямак!"

Без сумніву другому знайомому поставите вже питання: „Ви флямак чи вальон?" та дуже часто почуєте відповідь:

„Живу у Фляндрії, в родині говорю по флямански — але по народности я бельгієць".

Кому вірити? — спитаєте себе. Коли нема бельгійської нації, куди-ж тоді зараховувати вальонів? Вони говорять по французьки, але ображаться, коли назвете їх французами. Селяни говорять між собою по вальонськи, гурт етноґрафів та фільольоґів старається вдержати вальонську мову в літературі, пресі, на сцені, лікуючися, щоб вона не загинула, — але хіба не найдете людини, яка сказала би: „Я по народности не бельгієць, я вальон". Столиця Бельгії окружена флямандськими селами, але її населення говорить здебільша по французьки*) і не вважає себе ані флямами ані вальонами, а по просту „брюссельчанами — у всякому разі бельгійськими патріотами.

Коли романське населення Бельгії зараховує себе до бельгійської нації, годі негувати існування тої нації. Але з другого боку важко не признавати існування нації флямандської, коли фляманн становлять окрему одиницю під оглядом територіальним, мовним, расовим, у великім ступні також під історичним та культурним — коли поважна частина флямандського населення вважає себе членами флямандської нації, не бельгійської.

Підкреслюю „частина", бо національна свідомість серед флямандського населення дуже здиференційована. Флямандські самостійники є гарячими флямандськими патріотами, часто навіть завзятими шовіністами. Цей шовінізм виступає зокрема гостро на мовному пограниччі, де все що французьке ділає на деяких людей мов червона плахта. На питання у французькій мові часто почуєте горде „Ін Фляндерн флямш" („У Фляндрії по флямански"). Таке скаже нерідко навіть купець клієнтові, який по французьки звернеться по якийсь товар; загальноприняте „бізнес іс бізнес" там тоді не обовязує. На флямандського шовініста не роблять враження навіть оправдання, що ви чужинець та не мали змоги навчитися флямандської мови.

Серед флямандських самостійників виріжнюється напрямок, який уважає флямів частиною ніедерляндської нації та змагає до створення великої ніедерляндської держави, зложеної з Фляндрії (разом зі західним кутиком, який належить до Франції) та з Голяндії. Ці тенденції не находять великого відгуку серед голяндців, які бояться з одного боку всяких міжнародніх конфліктів (під мілітарним оглядом Голяндія дуже слаба, — куди слабша, ніж Бельгія), з другого боку переваги католицького елементу над протестантським, який тепер має в Голяндії велику більшість.

Побіч сепаратистичних тенденцій існують серед флямів також дуалістичні, які змагають до поділу Бельгії на дві держави, дуже вільно звязані зі собою особою короля та кількома спільними ресортами.

Ці відосередні тенденції знаходили б куди податніший ґрунт, якщоб флями не були вповні зрівнані з вальонами у громадянських правах. Тимчасом флямандська мова є в Бельгії державною, нарівні з французькою. У центральних установах, у Брюсселі та на залізницях обовязує двомовність; зрештою в усіх ділянках адміністрації, в армії, школах, судівництві і т. д. урядовою мовою є флямандська на флямандських землях, так само як французька — на вальонських.

Флями є вповні рівноправними громадянами Бельгії, користуються всіми правами, мають повні можливости національного розвитку, тому переважна частина флямів є льояльними громадянами Бельгії та не думає від неї відриватися. Дальша частина флямів — як це ми згадали — надає своїй флямандськости не політично-національний а виключно мовно-реґіональний характер; можна стрінути в Бельгії людей, які зовсім не знають флямандської мови, а називають себе флямами лиш тому, що живуть у Фляндрії — так як ми називаємо себе галичанами, волиняками чи буковинцями. Цих людей типу „ґенте Флямандус, націоне Бельґус" можна би назвати національно несвідомими, якщоб до них не належала дуже велика частина бельгійської політичної та інтелектуальної еліти. А твердити, що напр. міністр одної з найкультурніших держав Европи є національно несвідомий — було б безумовно парадоксом.

У такій широкій скалі треба примістити національну свідомість та політичні змагання флямандської частини населення Бельгії. Яке відношення сил між ними — не легко засувати собі, навіть після кількарічного побуту у Бельгії. Флямандські націоналісти мають доволі поважне представництво в законодатних палатах, але переважаюча більшість флямандських голосів паде при виборах постійно на листи загально-бельгійських партій. Фляндрія є головною базою найповажнішої бельгійської партії — католицької.

Як бачимо, національні відносини в Бельгії є у пливкому стані. Важко передбачити, який буде вислід цієї еволюції: чи переможуть відосередні расово-мовні течії, чи доосередні — господарські, історичні, традиційні.

Відколи флями стали рівноправними своїми громадянами Бельгії, флямандський рух втратив вістря всенародньої боротьби за існування і дістав характер змагань за здійснення ідеольоґічної програми. До загострення антагонізмів довела останніми часами реакція бельгійських соборницьких кол, які проявили велику неуступчивість. Вони рішуче спротивилися іменуванню членом медичної академії одного лікаря, який підчас німецької окупації був заангажувався у т. зв. активістичному (германофільському) русі. На таку — позірно дрібну — перешкоду розбилася традиційна бельгійська трипартійна система, що полягала на творенні урядів і підтримкою трьох найбільших партій (католицької, ліберальної та соціялістичної). Уряд, опертий на католиках і соціялістах, впав дуже скоро, бо важко було узгіднити програмові противенства. Бельгія попала у безнадійну кабінетову крізу — на тлі флямандського питання, яке стало у нинішній Европі ще одним промовистим і безспірним доказом на силу та життєздатність національних рухів. Актуалізація флямандського питання — зрештою у великій частині вже позитивно й конструктивно для добра бельгійської держави та флямандського народу вирішеного — поруч із актуалізацією хорватського питання в Югославії є характеристичним показчиком нинішніх часів.

Ми, українці, з найбільшими симпатіями ставимось до флямандського народу та його змагань. Живе зацікавлення українською проблемою у флямандській пресі в останньому часі — свідчить про те, що й українці зискують собі серед флямів приятелів. (гаї)

*) Частина простолюддя у передмісті Брюсселі послугується окремим жарґоном, [illegible] французьких і флямандських форм та слів.

Італійський щоденник про українську проблему.

Рим, у березні 1939.

Під таким заголовком помістив римський щоденник „Ля Трібуна", на місці передовиці допис свого спеціяльного кореспондента з Варшави, Гвідо Пуччіо, який подаємо в цілости в дослівному перекладі.

Нема іншої проблеми, яка займала б так живо польську публичну опінію, як українська. Це питання складне у своїх історичних прецеденсах і дуже тяжке до вирішення, які тут і там зарисовуються на овиді.

Щоб прояснити деякі засадничі точки, ми звернулися до ріжних польських особистостей, які завдяки свому становищу і з огляду на свою діяльність, знають основно всі вигляди цієї справи, і ми їм поставили багацько питань, з погляду італійського читача, що не має змоги або часу перестудіювати цю справу. Так переходимо просто до відповідей, та попереджаємо, що ці відповіді віддзеркалюють опінію польських кол.

— Що думають у вашім краю про проєкти, вентильовані в останніх часах?

— Польська публична опінія вважає ідею великої української держави за фантастичну і неосяжну. Проблема такої держави — якщо хто хоче таку поставити — обмежується до проблеми Совітської України, де живуть в компактній масі 32 мільони українців і де істнують — єдиний випадок — осередки української культури і цивілізації. З другої сторони, у минулих століттях, назва „Україна" торкалася виключно тамошньої території. Треба мати на увазі, що Україна ніколи не була незалежною державою. До цього треба додати, що без огляду на поступ національної доктрини у другій половині 19-го стол., українці виявили себе нездатними створити національну державу. Вони навіть не скористали з тої історичної, надзвичайно пригідної хвилини, якою був упадок царату. Коли такі народи як лотиші та естонці зуміли зробити себе незалежними, українці програли свої наміри. Чужа поміч не придалася нінащо. Не послужила у 1918. р. німецька поміч і не послужила в рр. 1919-20 поміч Польщі отаманові Петлюрі. Студіюючи теперішню ситуацію України, виходить, що цей край творить теоретично радянську „незалежну" республику, та його автономія це фікція. Національний рух не зробив там рішальних поступів. З другої сторони Совіти ніколи не зречуться без боротьби такої території, яка доставляє їм 50 відс. хліба, 2/3 вугілля і велику скількість мінералів. Через вроджену пасивність москалів, тяжко рахувати на внутрішній розклад Совітів у близькій майбутности. Ба навіть якби вибухла революція в Союзі Совітів, то ще не є певне, чи українці були би здібні зробити нині те, до чого 20 літ тому показалися нездатними".

— А українці в Польщі?

„Українська проблема, штучно роздута чужою пропагандою, виглядає в Польщі інакше, як у Союзі Совітів.

— У Польщі українці на південному сході краю, замешкують території, що належали до Польщі, почавши з 1338, себто від 6 століть. Ці землі це типічний приклад території з мішаним населенням. Хоч українці і поляки майже втримують рівновагу щодо свого числа, то цивілізація тут чисто польська, головно в міських осередках.

— Скільки є у вас українців?

— В часі перепису з 1931-го р., 3.200.000 мешканців заявило, що їхня матірна мова українська, 1.200.000 записало мову „рутенську" як їхній діялект. Справа стоїть так, що культурні впливи ріжного роду творять глибокі антагонізми в цих землях. Польські українці, наприклад, ріжняться сильно від українців з Росії через те, що історична еволюція цих двох етнічних груп була ріжна.

— А всеж є українські зуступники у вашім соймі. Кілько їх?

— Сімнадцять, якщо не милюся.

[illegible] 1[illegible] послів представило виразне домагання автономної влади для себе. Якщо вірити їхнім словам, вони домагаються відокремлення від Польщі. Яке значіння має цей їх виступ?

— На нас він не зробив ніякого враження. [illegible] ніякого алярму. Ми спимо спокійним сном, не більше і не менше, як передтим. Щоб вам усе сказати, проект автономії поданий у соймі не взяли поважно, почавши навіть від тих самих, що його представили президії. Вони в тому цілковито ясно здавали справу, що Польща не може дати автономії територіям з мішаним населенням. Це був тактичний відрух, що належить до обсягу боротьби за впливи, яку українці зводять між собою.

— Так що внесок...

— ... Як суперечний нашій конституції, відкинув сам президент сойму. І справа не мала ніякого продовження.

— А яке положення в Румунії?

— В Румунії живе компактною масою коло 800.000 українців, але розуміється, Букарешт не хоче знати про якісь проекти зєдиненої держави.

— А становище Чехо-Словаччини?

— Тут не ховаються зі симпатіями до таких проектів. Деякі чеські щоденники говорили навіть про федерацію чесько-українську. Та це утопія. Підкарпатська Русь (в оригіналі Рутенія) не має ніякої змоги стати „Піємонтом України". Їх 500.000 мешканців уважають себе за „русинів" і їх становище щодо України неґативне. Цей малий гірський край, без осередків життя і комунікаційних доріг, відділений від Совітської України Польщею і Румунією, дав певні ознаки, що не хоче піти на ірідентистичну пропаґанду, яка не стоїть на твердому ґрунті. Брати Підкарпатську Русь як точку виходу для творення зєдиненої України — справжній абсурд.

На цьому ми скінчили свої запити.

Виходить, що нині українська проблема цікавить чотири держави: Союз Совітів, Польщу, Румунію та Чехо-Словаччину і в кожній із них цей рух (якщо можна його так назвати) має ріжне обличчя і вагу. Не будемо запускатися у подробиці, бо це нас знудило би. Уважаємо за більш пожиточне подати кілька чисел, що дають ідею розміщення у світі цієї людської маси, що загально виступає як українці.

Після цього автор подає статистичні дані населення та території і так закінчує статтю:

Зрушити і зібрати під одну хоругов таку поважну людську масу, що живе в чотирьох державах, не виглядає легкою справою без пориву великої ідеї та без великих голов.

Здається, що коментарі для цієї статті зайві.

Н. С. С.

„Гаха віддав долю чеського народу в руки канцлера Німеччини".

ДОГОВІР, ЩО ПІДДАЄ ЧЕХІЮ ПІД НІМЕЦЬКИЙ ПРОТЕКТОРАТ.

БЕРЛІН. Німецьке Інформаційне Бюро оголосило такий комунікат:

В год. 1.30 вночі през. Гаха прийшов з мін. Хвальковським до канцлерської палати; він перейшов при звуках маршу перед фронтом почесної сотні охоронних відділів; опісля приняв їх Гітлер у приявности міністрів Ґерінґа і Рібентропа.

По 45 мінутовій спільній розмові Гаха і Хвальковський перевели подрібну конференцію з Рібентропом і Ґерінґом. В годині 3.55 по розмові з Гітлером підписано такий договір:

„Канцлер приняв нині у приявности мін. фон Рібентропа през Гаху та мін. Хвальковського, на їхнє бажання. При цій стрічі щиро розглянено теперішню поважну ситуацію, яка витворилась на території дотеперішньої Чехо-Словаччини. Обі сторони однозгідно ствердили, що треба всіми засобами запевнити спокій, лад і мир у тій частині Середущої Европи. През. Гаха заявив, що він змагає до тої мети, тому — щоб довести до повного успокоєння — з повним довірям складає долю чеського краю та народу в руки канцлера Німеччини. Канцлер приняв ту заяву і ствердив, що рішив приняти чеський нарід під опіку Німеччини та запевнити йому автономний розвиток національного життя згідно з його окремішністю.

Берлін, 15. березня 1939.

Підписи: Адольф Гітлер, д-р Гаха, фон Рібентроп, д-р Хвальковський.

ЧЕСЬКИЙ УРЯД ЗГОЛОСИВ ДИМІСІЮ.

ПРАГА. УПС. Вчора празький центральний уряд зголосив свою димісію. Сьогоднішня німецька преса помістила вістки про погубні наслідки чеської політики. „Дойтше Альгемайне Цайтунґ" м. ін. пише: Не зважаючи на всякі труднощі з боку чехів, прийшла перемога ідеї самовизначення. При її помочі Німеччина перевела свої домагання і в Середущій Европі потягнено нові кордони. Німеччина все держалася етнічної засади і разом з Італією боронила її в користь вільної Карпатської України.

Німецькі війська обсадили Прагу.

ПРАГА. ПАТ. Німецькі війська, що досвіту перейшли кордон, постепенно обсаджують Чехію та Моравію.

В 10. год. рано перша німецька кольона під проводом ґен. Блясковіца увійшла зі заходу та обсадила градчанський замок, де провідник праських німців д-р Пфіцнер та комісаричний посадник міста д-р Кляпка повитали вожда німецьких окупаційних військ ґен. Гепнера.

Коло полудня перед Прагою появились німецькі літаки, пополудні німці обсадили важніші державні будинки.

На вулицях Праги панує нормальний рух.

ЧЕХІЯ СПОКІЙНО ПЕРЕХОДИТЬ ПІД НІМЕЦЬКЕ ПАНУВАННЯ.

У цілій Чехії меґафони закликають населення, не проявляти ніякого спротиву німецьким військам та не доводити до неспокою.

Міністерство комунікації наказало залізничому та поштовому персоналові нормально виконувати обовязки. Промисловим заведенням поручено не переривати праці.

Міністерство скарбу обмежило виплати з банків зі щадничих книжечок лише по 500 корон, з біжучих рахунків — по 5%.

ГІТЛЕР ВИЇХАВ З БЕРЛІНА.

БЕРЛІН. ПАТ. Як подають урядово, Гітлер виїхав з Берліна до військ, які обсаджують Чехію та Моравію.

ГАХА ВЕРНУВСЯ ДО ЧЕХІЇ.

БЕРЛІН. ПАТ. През. Гаха та мін. Хвальковський виїхали в год. 11.16 з Берліна до Чехії.

ЛИШ НІМЕЦЬКИЙ ПРАПОР...

Над берлінським готелем „Адльон", де замешкав през. Гаха з мін. Хвальковським, маяв лиш німецький прапор зі свастикою. Дотепер вивішувано там чеський прапор навіть підчас побуту неофіційних гостей.

—o—

Заселена словаками частина Моравії прилучується до Словаччини.

Як подають словацькі радіовисильні, моравські словаки вертаються до свого народу, витають незалежну словацьку державу та визнають її суверенну владу. У всіх словацьких місцевостях Моравії мають повстати місцеві національні ради та переняти тимчасову виконавчу владу.

Словацьке міністерство закордонних справ повідомляє моравських словаків, щоб вони у своїх справах верталися до словацького представника у Пoзі Йосипа Добровоцького.

НІМЕЦЬКЕ ВІЙСЬКО ВХОДИТЬ НА СЛОВАЦЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

Мурґаш повідомив через словацькі радіовисильні всі команди й відділи „Глінкової Ґвардії", що німецькі війська перейдуть через словацьку територію. Побут німецьких відділів матиме лиш тимчасовий характер, тому не треба тратити рівноваги і спокою; словацький уряд стоятиме на сторожі інтересів словацького народу. Німецьким військам не вільно ставити спротиву; провокаторів ізолювати.

Італійський щоденник про українську проблему.

Рим, у березні 1939.

Під таким заголовком помістив римський щоденник „Ля Трібуна“, на місці передовиці допис свого спеціяльного кореспондента з Варшави, Ґвідо Пуччіо, який подаємо в цілости в дослівному перекладі.

Нема іншої проблеми, яка займала б так живо польську публичну опінію, як українська. Це питання складне у своїх історичних прецеденсах і дуже тяжке до вирішення, які тут і там зарисовуються на овиді.

Щоб прояснити деякі засадничі точки, ми звернулися до ріжних польських особистостей, які завдяки свому становищу і з огляду на свою діяльність, знають основно всі вигляди цієї справи, і ми їм поставили багацько питань, з погляду італійського читача, що не має змоги або часу перестудіювати цю справу. Так переходимо просто до відповідей, та попереджаємо, що ці відповіді віддзеркалюють опінію польських кол.

— Що думають у вашім краю про проекти, вентильовані в останніх часах?

— Польська публична опінія вважає ідею великої української держави за фантастичну і неосяжну. Проблема такої держави — якщо хто хоче таку поставити — обмежується до проблеми Совітської України, де живуть в компактній масі 32 міліони українців і де істнують — єдиний випадок — осередки української культури і цивілізації. З другої сторони, у минулих століттях, назва „Україна“ торкалася виключно тамошньої території. Треба мати на увазі, що Україна ніколи не була незалежною державою. До цього треба додати, що без огляду на поступ національної доктрини у другій половині 19-го стол., українці виявили себе нездатними створити національну державу. Вони навіть не скористали з тої історичної, надзвичайно пригідної хвилини, якою був упадок царату. Коли такі народи як лотиші та естонці зуміли зробити себе незалежними, українці програли свої наміри. Чужа поміч не придалася нінащо. Не послужила у 1918. р. німецька поміч і не послужила в рр. 1919-20 поміч Польщі отаманові Петлюрі. Студіюючи теперішню ситуацію України, виходить, що цей край творить теоретично радянську „незалежну“ республику, та його автономія це фікція. Національний рух не зробив там рішальних поступів. З другої сторони Совіти ніколи не зречуться, без боротьби, такої території, яка доставляє їм 50 відс. хліба, 2/3 вугілля і велику скількість мінералів. Через вроджену пасивність москалів, хибно рахувати на внутрішній розклад Совітів у близькій майбутности. Ба навіть якби вибухла революція в Союзі Совітів, то ще не є певне, чи українці були би здібні зробити нині те, до чого 20 літ тому показалися нездатними“.

— А українці в Польщі?

„Українська проблема, штучно роздута чужою пропаґандою, виглядає в Польщі інакше, як у Союзі Совітів.

— У Польщі українці на південному сході краю, замешкують території, що належали до Польщі, почавши з 1338, себто від 6 століть. Ці землі це типічний приклад території з мішаним населенням. Хоч українці і поляки майже втримують рівновагу щодо свого числа, то цивілізація тут чисто польська, головно в міських осередках.

Скільки є у вас українців?

— В часі перепису в 1931-го р., 3.200.000 мешканців заявило, що їхня матірна мова українська, 1.200.000 записало мову „рутенську“ як їхній діялект. Справа стоїть так, що культурні впливи ріжного роду творять глибокі антагонізми в цих землях. Польські українці, наприклад, ріжняться сильно від українців з Росії через те, що історична еволюція цих двох етнічних груп була ріжна.

А всеж є українські зступники у вашім соймі. Кілько їх?

— Сімнадцять, якщо не милюся.

— Цих 17 послів представило виразне домагання автономної влади для себе. Якщо вірити їхнім словам, вони домагаються відокремлення від Польщі. Яке значіння має цей їх виступ?

— На нас він не зробив ніякого враження. Немає ніякого алярму. Ми спимо спокійним сном, не більше і не менше, як перед тим. Щоб ясно сказати, проект автономії поданий у соймі не взяли поважно, почавши навіть від тих самих, що його представили президії. Вони ясно здавали справу, що Польща не може дати автономії територіям з мішаним населенням. Це був тактичний відрух, що належить до обсягу боротьби за впливи, яку українці зводять між собою.

— Так що внесок...

— ... Як суперечний нашій конституції, відкинув сам президент сойму. І справа не мала ніякого продовження

— А яке положення в Румунії?

— В Румунії живе компактною масою коло 800.000 українців, але розуміється, Букарешт не хоче знати про якісь проекти зєдиненої держави.

— А становище Чехо-Словаччини?

— Тут не ховаються зі симпатіями до таких проектів. Деякі чеські щоденники говорили навіть про федерацію чесько-українську. Та це утопія. Підкарпатська Русь (в оригіналі Рутенія) не має ніякої змоги стати „Піємонтом України“. Їх 500.000 мешканців уважають себе за „русинів“ і їх становище щодо України неґативне. Цей малий гірський край, без осередків життя і комунікаційних доріг, відділений від Совітської України Польщею і Румунією, дав певні ознаки, що не хоче піти на ірідентистичну пропаганду, яка не стоїть на твердому ґрунті. Брати Підкарпатську Русь як точку виходу для творення зєдиненої України — справжній абсурд.

На цьому ми скінчили свої запити.

Виходить, що нині українська проблема цікавить чотири держави: Союз Совітів, Польщу, Румунію та Чехо-Словаччину і в кожній із них цей рух (якщо можна його так назвати) має ріжне обличчя і вагу. Не будемо запускатися у подробиці, бо це нас знудило би. Уважаємо за більш пожиточне подати кілька чисел, що дають ідею розміщення у світі цієї людської маси, що загально виступає як українці.

Після цього автор подає статистичні дані населення та території і так закінчує статтю:

Зрушити і зібрати під одну хоругов таку поважну людську масу, що живе в чотирьох державах, не виглядає легкою справою без пориву великої ідеї та без великих голов.

Здається, що коментарі для цієї статті зайві.

Н. С. С.

„Гаха віддав долю чеського народу в руки канцлера Німеччини“.

ДОГОВІР, ЩО ПІДДАЄ ЧЕХІЮ ПІД НІМЕЦЬКИЙ ПРОТЕКТОРАТ.

БЕРЛІН. Німецьке Інформаційне Бюро оголосило такий комунікат:

В год. 1.30 вночі през. Гаха прийшов з мін. Хвальковським до канцлерської палати; він перейшов при звуках маршу перед фронтом почесної сотні охоронних відділів; опісля приняв їх Гітлер у приявности міністрів Ґерінґа і Рібентропа.

По 45-мінутовій спільній розмові Гаха і Хвальковський перевели подрібну конференцію з Рібентропом і Ґерінґом. В годині 3.55 по розмові з Гітлером підписано такий договір:

„Канцлер приняв нині у приявности мін. фон Рібентропа през Гаху та мін. Хвальковського, на їхнє бажання. При цій стрічі щиро розглянено теперішню поважну ситуацію, яка витворилась на території дотеперішньої Чехо-Словаччини. Обі сторони однозгідно ствердили, що треба всіми засобами запевнити спокій, лад і мир у тій частині Середущої Европи. През. Гаха заявив, що він змагає до тої мети, тому — щоб довести до повного упокоєння — з повним довірям складає долю чеського краю та народу в руки канцлера Німеччини. Канцлер приняв ту заяву і ствердив, що рішив приняти чеський нарід під опіку Німеччини та запевнити йому автономний розвиток національного життя згідно з його окремішністю.

Берлін, 15. березня 1939.

Підписи: Адольф Гітлер, д-р Гаха, фон Рібентроп, д-р Хвальковський.

ЧЕСЬКИЙ УРЯД ЗГОЛОСИВ ДИМІСІЮ.

ПРАГА. УПС. Вчора празький центральний уряд зголосив свою димісію. Сьогоднішня німецька преса помістила вістки про погубні наслідки чеської політики. „Дойтше Альґемайне Цайтунґ“ м. ін. пише: Не зважаючи на всякі труднощі з боку чехів, прийшла перемога ідеї самовизначення. При її помочі Німеччина перевела свої домагання і в Середущій Европі потягнено нові кордони. Німеччина все держалася етнічної засади і разом з Італією боронила її в користь вільної Карпатської України.

Німецькі війська обсадили Прагу.

ПРАГА. ПАТ. Німецькі війська, що досвіту перейшли кордон, постепенно обсаджують Чехію та Моравію.

В 10. год. рано перша німецька кольона під проводом ґен. Бляськовіца увійшла зі заходу та обсадила градчанський замок, де провідник праських німців д-р Пфіцнер та комісаричний посадник міста д-р Кляпка повитали вожда німецьких окупаційних військ ґен. Гепнера.

Коло полудня перед Прагою появились німецькі літаки, пополудні німці обсадили важніші державні будинки.

На вулицях Праги панує нормальний рух.

ЧЕХІЯ СПОКІЙНО ПЕРЕХОДИТЬ ПІД НІМЕЦЬКЕ ПАНУВАННЯ.

У цілій Чехії меґафони закликають населення, не проявляти ніякого спротиву німецьким військам та не доводити до неспокою.

Міністерство комунікації наказало залізничому та поштовому персоналові нормально виконувати обовязки. Промисловим заведенням поручено не переривати праці.

Міністерство скарбу обмежило виплати з банків зі щадничих книжечок лише по 500 корон, з біжучих рахунків — по 5%.

ГІТЛЄР ВИЇХАВ З БЕРЛІНА.

БЕРЛІН. ПАТ. Як подають урядово, Гітлер виїхав з Берліна до військ, які обсаджують Чехію та Моравію.

ГАХА ВЕРНУВСЯ ДО ЧЕХІЇ.

БЕРЛІН. ПАТ. През. Гаха та мін. Хвальковський виїхали в год. 11.16 з Берліна до Чехії.

ЛИШ НІМЕЦЬКИЙ ПРАПОР...

Над берлінським готелем „Адльон“, де замешкав през. Гаха з мін. Хвальковським, маяв лиш німецький прапор зі свастикою. Дотепер вивішувано там чеський прапор навіть підчас побуту неофіційних гостей.

—o—

Заселена словаками частина Моравії прилучується до Словаччини.

Як подають словацькі радіовисильні, моравські словаки вертаються до свого народу, витають незалежну словацьку державу та визнають її суверенну владу.“ У всіх словацьких місцевостях Моравії мають повстати місцеві національні ради та переняти тимчасову виконавчу владу.

Словацьке міністерство закордонних справ повідомляє моравських словаків, щоб вони у своїх справах зверталися до словацького представника у Праві Йосипа Добровоцького.

НІМЕЦЬКЕ ВІЙСЬКО ВХОДИТЬ НА СЛОВАЦЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

Мургаш повідомив через словацькі радіовисильні всі команди й відділи „Ґлінкової Ґвардії“, що німецькі війська перейдуть через словацьку територію. Побут німецьких відділів матиме лиш тимчасовий характер, тому не треба тратити рівноваги і спокою; словацький уряд стоятиме на сторожі інтересів словацького народу. Німецьким військам не вільно ставити спротиву; провокаторів ізолювати.

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ НОВОЇ РАДИ МІНІСТРІВ.

БРАТИСЛАВА, 14. III. ПАТ. Сьогодні в год. 16-тій зібралася перший раз нова рада міністрів Словаччини. У засіданні взяв теж участь шеф пропаганди Шаньо Мах. Уряд стверджує, що словацький міністр військових справ без перешкод перебрав команду стаціонованого на Словаччині війська, при чому стверджує розумне й мужеське становище офіцерів чеської національности. Урядовий комунікат проголошує, що забезпеку границь вже переведено. Границі обсадили прикордонні Ґлінкові Ґвардії та службовики скарбової сторожі. У своїй радіопромові шеф пропаганди словацького уряду Шаньо Мах заявив, що словаки простягають братню руку до всіх сусідів.

НОВИЙ СЛОВАЦЬКИЙ УРЯД.

БРАТИСЛАВА УПС. Вчора в полудне проголосив словацький сойм, як виразник волі словацького народу — самостійність Словаччини. Кілька годин пізніше проголошено новий словацький уряд у такому складі:

Президія словацького сойму, як суверен словацької держави іменувала новий уряд у такому складі: о. др Йосиф Тісо — прем'єр, проф. Войтіх Тука — віцепрем'єр, міністр без теки, Карло Сідор — внутрішні справи, д;р Фердинад Дурчанський — закордонні справи, Чатльос — військові справи, Йосиф Сівак — шкільництво, Ґеза Медріцій — господарка, Юлій Стано — комунікація, Ґеза Фріц — справедливість, М. Пружинський — фінанси.

ЧЕХИ І ЖИДИ ВИЇЗДЯТЬ ЗІ СЛОВАЧЧИНИ.

ПРАГА, 14. III. ПАТ. Згідно з вістками, що надійшли сюди, залізничий двірець у Братиславі виповнений чехами і жидами, що намагаються виїхати з міста.

ПОЛЬСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО В БРАТИСЛАВІ.

ВАРШАВА, ПАТ. 15. ц. м. утворено посольство Польщі у Братиславі. Кермуватиме ним дотеперішній польський консуль в Ужгороді Мечислав Халупчинський.

ТЕЛЕҐРАМА МІН. БЕКА ДО МІН. ДУРЧАНСЬКОГО.

ВАРШАВА, ПАТ. У відповідь на телеграму, якою мін. Дурчанський нотифікував Польщі повстання незалежної словацької держави, мін. Бек вислав йому телеграму, в якій ствердив, що Польща все признавала словакам право свобідно означити форми державного істнування. Та сама телеґрама повідомляє про номінацію М. Халупчинського дипльоматичним представником.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Субота, 16. березня 1889.

МІЖ ЧЕХАМИ І НІМЦЯМИ

у Відні йде тепер завзята боротьба за чеську школу на передмісті Фаворітен. Чехи подали до ради міста просьбу за субвенцію для тієї школи, що між німцями викликало велике обурення. На засіданні ради прийде мабуть по дуже бурхливих сцен, бо більшість радних є проти запомоги і доказує, що чеська школа у Відні заснована лише в агітаційних цілях. За запомогою промовлятимуть антисеміти, яких у Відні також дуже не люблять.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ.

Берлін, 16. березня. Підчас дебат над кредитом для збільшення артилерії доказував Ріхтер, що це неправда, що француську армію за Буланжера збільшили на 40.000; це видумали в Німеччині, бо француську армію збільшено лише на 1800 людей. Ріхтер домагався за збільшення артилерії зменшення піхоти. Просит уряду передано буджетовій комісії.

Воєнне поготівля на південнім та східнім словацькім пограниччі

СЛОВАЧЧИНА ЗАГРОЖЕНА З ПІВДНЯ?

Словацькі радіовисильні надали в середу коло полудня приказ до всіх відділів „Глінкової Гвардії“ від Мурґаша:

ПРИКАЗ Ч. 2: У смузі до 20 км. від кордонів заборонено мати зброю та уладжувати збори й маніфестації.

ПРИКАЗ Ч. 3 і 4: З днем 15. ц. м. проголошено воєнне поготівля на пограниччі між Братиславою та Собранцями і між Братиславою та Михайлівцями, для оборони південного кордону Словаччини. Відділи „Ґвардії Глінки“ мають співпрацювати з відділами С. О. С. та з військом.

Інший радієвий комунікат повідомляє, що у східній Словаччині були спроби нарушити кордон, тому уряд взиває до чинної служби членів „Глінкової Ґвардії“ та резервістів словацької народности.

Ґвардисти є тепер у державній службі нарівні з військом, тому їх обовязує нормальна військова дисципліна.

Головний командант Карпатоукраїнської Армії.

Дальше повідомив спікер, ЩО ЗГІДНО З НАКАЗОМ МІНІСТРА ОБОРОНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ Д-РА КЛОЧУРАКА СТАВ ПОЛКОВНИК СЕРГІЙ ЄФРЕМІВ ГОЛ. КОМАНДАНТОМ КАРПАТОУКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬК. ВОДНОЧАС ПОДАНО НАКАЗ ГОЛ. КОМАНДАНТА, В ЯКОМУ ВІН ВЗИВАЄ КОМАНДАНТІВ УСІХ ЧАСТИН ДО БЕЗЗАСТЕРЕЖНОГО ПОСЛУХУ. НІХТО НЕ СМІЄ ШИРИТИ ПАНІЧНИХ ВІСТОК, КОЖНИЙ МАЄ ПОМАГАТИ В ВІДКРИВАННІ ЗРАДНИКІВ І ЧУЖИХ АГЕНТІВ.

КАРПАТОУКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО НЕ СМІЄ ЗАВЕСТИ НАДІЙ, ЩО НА НЬОГО ПОКЛАДАЄ ВСЯ КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

КРІМ ТОГО ВИДАВ ПОЛК. С. ЄФРЕМОВ НАКАЗ, ЯКИМ ПРОГОЛОСИВ МОБІЛІЗАЦІЮ ВСІХ АВТ І МОТОЦИКЛІВ ДЛЯ ВЖИТКУ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ.

Німецька армія входить у Карпатську Україну.

ХУСТ, 15. березня. Нині від год. 4.30 попол. заповідав спікер хустської радіовисильні, що небавом оголосить дуже важну вістку і тому взивав радіослухачів, щоб вони чекали на неї при радіоприймачах. Врешті в год. 5. поп. оголошено такий комунікат:

„Головна Команда Карпатоукраїнських Збройних Сил повідомляє, що чеська армія як самостійна збройна сила перестала істнувати і стала складовою частиною німецької армії. Подаю вам веселу вістку, а саме, що німецька армія входить у Карпатську Україну і вона поможе нам оборонити від мадярів нашу дорогу нам землю. Боронити кожну пядь землі, масово вступати до добровольчих частин“.

ТЕЛЕҐРАМА ДО КАНЦ. ГІТЛЄРА І МІНІСТРА ФОН РІБЕНТРОПА З ПРОТЕСТОМ ПРОТИ МАДЯРСЬКОГО НАСТУПУ.

ХУСТ, 15. березня, год. 18.40. Влада Карпатської України вислала до канцлера А. Гітлера і міністра закорд. справ Німеччини фон Рібентропа телеґраму, в якій висловлює рішучий протест проти нарушення мадярами віденського арбітражу та просить, щоб Німеччина перебрала протекторат над Карпатською Україною.

У республиканській Еспанії спокій.

ПІД НОВИМИ ПРІЗВИЩАМИ.

МАДРИД. ПАТ. Міністр оборони Казадо заявив кореспондентові Ройтера, що вістки про те, буцімто комуністи заняли Картахену, фальшиві. На цілій території республиканської Еспанії спокій.

ПАРИЖ. ПАТ. В добре поінформованих колах заперечують вістку, будьтоби Неґрін і Дель Вайо покинули Париж. У цих колах твердять, що Неґрін винаймив собі в Парижі під фальшивим прізвищем Лябінна Нунез Дузе умебльоване мешкання. Дель Вайо мешкає при тій самій вулиці під прізвищем Гоя.

Самоуправні вибори.

ВИСЛІДИ САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ У ЛЬВІВСЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ.

ПАТ подає висліди виборів до громадських рад у поодиноких повітах львівського воєвідства: Дрогобич — на 1.592 мандати: українці — 550, „русини“ — 516, поляки — 443, німці — 59, жиди — 24; Львів — на 2.395 мандатів: українці — 957, поляки — 1.366, німці — 70, жиди — 2; Яворів — на 1.280 мандатів: українці — 657, „русини“ — 239, поляки — 351, німці — 24, жиди — 7; Любачів — на 998 мандатів: українці — 427, поляки — 565, жиди 6; Добромиль — на 1.738 мандатів: українці 884, „русини“ — 30, поляки — 758, жиди — 5; Перемишль — на 2.146 мандатів: українці — 1.195, „русини“ — 127, поляки — 807, жиди — 17; Городок — на 1.228 мандатів: українці — 638, „русини“ — 62, поляки — 452, німці — 74, жиди — 2; Сокаль — на 1.718 мандатів: українці — 1.087, поляки — 613, німці — 5, жиди — 33; Рава Руська — на 1.400 мандатів: українці — 930, „русини“ — 41, поляки — 412, жиди — 17; Коросно — на 1.817 мандатів: українці — 231, ОЗН — 691, безпартійні — 880, людовці — 528, „Стронніцтво Народове“ — 38, ППС — 15, інші 27.

Пленарне засідання сенату.

В понеділок 13. ц. м. відбулося пленарне засідання сенату присвячене справам міністерства освіти та шкільництва. На тому засіданні промовляв мін. **Свентославський**. Головним змістом промови міністра були справи звязані з подіями у високих школах, зокрема у львівській політехниці й університеті. Міністр гостро виступав проти поведінки й некультурности академічної молоді, проти якої мусять виступати органи безпеки. Зокрема міністр підкреслив, що львівська польська преса помістила скорочений зміст його слів, що торкалися умовин у львівських високих школах. Найбільше скоротив ці слова ІКЦ, „Слово Народове“ зовсім їх не подало. Тому, що мін. Свентославському спеціально залежало, щоб ті слова дійшли до відома львівського польського громадянства, він повторив їх ще раз. Міністр сказав таке:

„Замітити мушу з жалем, що стан найбільшої напруги витворився, на жаль у Львові, у місті найбільш дорогому в серці кожного з нас, в якому кожний хотів би бачити всіх поляків зєдинених у спільній ідеї систематичної праці над розвитком тієї віддвічно польської землі. З болем дивимося на те, коли для вдержання ладу й порядку проти польської молоді мусять виступати польські орґани безпеки.“

У дискусії сенатській забирав теж слово сен. проф. **Б. Лепкий**, який цитуючи „галицьку умову“ пригадує, як обі сторони до неї ставилися та заявляє, що тепер відносини в цій ділянці змінилися на гірше. Сен. Лепкий аналізує причини того стану. В закінченні своєї промови сен. Лепкий заявив, що упадок шкільництва не спричинила ні його організація, ні учителі, тільки грізні ідеї, що вдираються в сьогоднішню дійсність. Стоючи на становищі, що найлегше й найсправедливіше вчити дітей у батьківській мові, промовець заявляється проти обмежень у цій ділянці.

Сповніть громадянський обовязок супроти українських інвалідів! Дайте матеріяльну поміч тим, що жертвували своє здоровля для добра

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ НОВОЇ РАДИ МІНІСТРІВ.

БРАТИСЛАВА, 14. III. ПАТ. Сьогодні в год. 16-тій зібралася перший раз нова рада міністрів Словаччини. У засіданні взяв теж участь шеф пропаганди Шаньо Мах. Уряд стверджує, що словацький міністр військових справ без перешкод перебрав команду стаціонованого на Словаччині війська, при чому стверджує розумне й мужеське становище офіцерів чеської національности. Урядовий комунікат проголошує, що забезпеку границь вже переведено. Границі обсадили прикордонні Глінкові Гвардії та службовики скарбової сторожі. У своїй радіопромові шеф пропаґанди словацького уряду Шаньо Мах заявив, що словаки простягають братню руку до всіх сусідів.

НОВИЙ СЛОВАЦЬКИЙ УРЯД.

БРАТИСЛАВА УПС. Вчора в полудне проголосив словацький сойм, як виразник волі словацького народу — самостійність Словаччини. Кілька годин пізніше проголошено новий словацький уряд у такому складі:

Президія словацького сойму, як суверен словацької держави іменувала новий уряд у такому складі: о. др Йосиф Тісо — премієр, проф. Войтіх Тука — віцепремієр, міністр без теки, Карло Сідор — внутрішні справи, д;р Фердинад Дурчанський — закордонні справи, Чатльос — військові справи, Йосиф Сівак — шкільництво, Геза Медріцій — господарка, Юлій Стано — комунікація, Геза Фріц — справедливість, М. Пружинський — фінанси.

ЧЕХИ І ЖИДИ ВИЇЗДЯТЬ ЗІ СЛОВАЧЧИНИ.

ПРАГА, 14. III. ПАТ. Згідно з вістками, що надійшли сюди, залізничий двірець у Братиславі виповнений чехами і жидами, що намагаються виїхати з міста.

ПОЛЬСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО В БРАТИСЛАВІ.

ВАРШАВА, ПАТ. 15. ц. м. утворено посольство Польщі у Братиславі. Кермуватиме ним дотеперішній польський консуль в Ужгороді Мечислав Халупчинський.

ТЕЛЕҐРАМА МІН. БЕКА ДО МІН. ДУРЧАНСЬКОГО.

ВАРШАВА, ПАТ. У відповідь на телеграму, якою мін. Дурчанський нотифікував Польщі повстання незалежної словацької держави, мін. Бек вислав йому телеграму, в якій ствердив, що Польща все признавала словакам право свобідно означити форми державного істнування. Та сама телеграма повідомляє про номінацію М. Халупчинського дипльоматичним представником.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Субота, 16. березня 1889.

МІЖ ЧЕХАМИ І НІМЦЯМИ

у Відні йде тепер завзята боротьба за чеську школу на передмісті Фаворітен. Чехи подали до ради міста просьбу за субвенцію для тієї школи, що між німцями викликало велике обурення. На засіданні ради прийде мабуть по дуже бурхливих сцен, бо більшість радних є проти запомоги і доказує, що чеська школа у Відні заснована лише в агітаційних цілях. За запомогою промовлятимуть антисеміти, яких у Відні також дуже не люблять.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ.

Берлін, 16. березня. Підчас дебат над кредитом для збільшення артилерії доказував Ріхтер, що це неправда, що французьку армію за Буланжера збільшили на 40.000; це видумали в Німеччині, бо французьку армію збільшено лише на 1800 людей. Ріхтер домагався за збільшення артилерії зменшення піхоти. Проєкт уряду передано буджетовій комісії.

Воєнне поготівля на південнім та східнім словацькім пограниччі

СЛОВАЧЧИНА ЗАГРОЖЕНА З ПІВДНЯ?

Словацькі радіовисильні надали в середу коло полудня приказ до всіх відділів „Глінкової Гвардії“ від Мурґаша:

ПРИКАЗ Ч. 2: У смузі до 20 км. від кордонів заборонено мати зброю та уладжувати збори й маніфестації.

ПРИКАЗ Ч. 3 і 4: З днем 15. ц. м. проголошено воєнне поготівля на пограниччі між Братиславою та Собранцями і між Братиславою та Михайлівцями, для оборони південного кордону Словаччини. Відділи „Гвардії Глінки“ мають співпрацювати з відділами С. О. С. та з військом.

Інший радієвий комунікат повідомляє, що у східній Словаччині були спроби нарушити кордон, тому уряд взиває до чинної служби членів „Глінкової Гвардії“ та резервістів словацької народности.

Гвардисти є тепер у державній службі нарівні з військом, тому їх обовязує нормальна військова дисципліна.

Головний командант Карпатоукраїнської Армії.

ДАЛЬШЕ ПОВІДОМИВ СПІКЕР, ЩО ЗГІДНО З НАКАЗОМ МІНІСТРА ОБОРОНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ Д-РА КЛОЧУРАКА СТАВ ПОЛКОВНИК СЕРГІЙ ЄФРЕМІВ ГОЛ. КОМАНДАНТОМ КАРПАТОУКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬК. ВОДНОЧАС ПОДАНО НАКАЗ ГОЛ. КОМАНДАНТА, В ЯКОМУ ВІН ВЗИВАЄ КОМАНДАНТІВ УСІХ ЧАСТИН ДО БЕЗЗАСТЕРЕЖНОГО ПОСЛУХУ. НІХТО НЕ СМІЄ ШИРИТИ ПАНІЧНИХ ВІСТОК, КОЖНИЙ МАЄ ПОМАГАТИ В ВІДКРИВАННІ ЗРАДНИКІВ І ЧУЖИХ АГЕНТІВ.

КАРПАТОУКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО НЕ СМІЄ ЗАВЕСТИ НАДІЮ, ЩО НА НЬОГО ПОКЛАДАЄ ВСЯ КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

КРІМ ТОГО ВИДАВ ПОЛК. С. ЄФРЕМОВ НАКАЗ, ЯКИМ ПРОГОЛОСИВ МОБІЛІЗАЦІЮ ВСІХ АВТ І МОТОЦИКЛІВ ДЛЯ ВЖИТКУ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ.

Німецька армія входить у Карпатську Україну.

ХУСТ, 15. березня. Нині від год. 4.30 попол. заповідав спікер хустської радіовисильні, що небавом оголосить дуже важну вістку і тому взивав радіослухачів, щоб вони чекали на неї при радіоприймачах. Врешті в год. 5. поп. оголошено такий комунікат:

„Головна Команда Карпатоукраїнських Збройних Сил повідомляє, що чеська армія як самостійна збройна сила перестала істнувати і стала складовою частиною німецької армії. Подаю вам веселу вістку, а саме, що німецька армія входить у Карпатську Україну і вона поможе нам обороняти від мадярів нашу дорогу нам землю. Боронити кожну пядь землі, масово вступати до добровольчих частин“.

ТЕЛЕҐРАМА ДО КАНЦ. ГІТЛЕРА І МІНІСТРА ФОН РІБЕНТРОПА З ПРОТЕСТОМ ПРОТИ МАДЯРСЬКОГО НАСТУПУ.

ХУСТ, 15. березня, год. 18.40. Влада Карпатської України вислала до канцлера А. Гітлера і міністра закорд. справ Німеччини фон Рібентропа телеграму, в якій висловлює рішучий протест проти нарушення мадярами віденського арбітражу та просить, щоб Німеччина перебрала протекторат над Карпатською Україною.

У республиканській Еспанії спокій.

ПІД НОВИМИ ПРІЗВИЩАМИ.

МАДРИД. ПАТ. Міністр оборони Казадо заявив кореспондентові Ройтера, що вістки про те, буцімто комуністи заняли Картагену, фальшиві. На цілій території республиканської Еспанії спокій.

ПАРИЖ. ПАТ. В добре поінформованих колах заперечують вістку, будьтоби Неґрін і Дель Вайо покинули Париж. У цих колах твердять, що Неґрін винаймив собі в Парижі під фальшивим прізвищем Любіяна Нунез Дузе умебльоване мешкання. Дель Вайо мешкає при тій самій вулиці під прізвищем Гоя.

Самоуправні вибори.

ВИСЛІДИ САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ У ЛЬВІВСЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ.

ПАТ подає висліди виборів до громадських рад у поодиноких повітах львівського воєвідства: Дрогобич — на 1.592 мандати: українці — 550, „русини“ — 516, поляки — 443, німці — 59, жиди — 24; Львів — на 2.395 мандатів: українці — 957, поляки — 1.366, німці — 70, жиди — 2; Яворів — на 1.286 мандатів: українці — 657, „русини“ — 239, поляки — 351, німці — 24, жиди — 7; Любачів — на 998 мандатів: українці — 427, поляки — 565, жиди 6; Добромиль — на 1.738 мандатів: українці 884, „русини“ — 30, поляки — 758, жиди — 5; Перемишль — на 2.146 мандатів: українці — 1.195, „русини“ — 127, поляки — 807, жиди — 17; Городок — на 1.228 мандатів: українці — 638, „русини“ — 62, поляки — 452, німці — 74, жиди — 2; Сокаль — на 1.718 мандатів: українці — 1.067, поляки — 613, німці — 5, жиди — 33; Рава Руська — на 1.400 мандатів: українці — 930, „русини“ — 41, поляки — 412, жиди — 17; Коросно — на 1.817 мандатів: українці — 231, ОЗН — 691, безпартійні — 880, людовці — 528, „Стронніцтво Народове“ — 38, ППС — 15, інші 27.

Пленарне засідання сенату.

В понеділок 13. ц. м. відбулося пленарне засідання сенату присвячене справам міністерства освіти та шкільництва. На тому засіданні промовляв мін. **Свентославський**. Головним змістом промови міністра були справи звязані з подіями у високих школах, зокрема у львівській політехніці й університеті. Міністр гостро виступав проти поведінки й некультурности академської молоді, проти якої мусять виступати органи безпеки. Зокрема міністр підкреслив, що львівська польська преса помістила скорочений зміст його слів, що торкалися умовин у львівських високих школах. Найбільше скоротив ці слова ІКЦ, „Слово Народове“ зовсім їх не подало. Тому, що мін. Свентославському спеціально залежало, щоб ті слова дійшли до відома львівського польського громадянства, він повторив їх ще раз. Міністр сказав таке:

„Замітити мушу з жалем, що стан найбільшої напруги витворився, на жаль у Львові, в місті найбільш дорогому в серці кожного поляка, в якому кожний хотів би бачити всіх поляків зединених у спільній ідеї систематичної праці над розвитком тієї відвічно польської землі. З болем дивимося на те, коли для вдержання ладу й порядку проти польської молоді мусять виступати польські органи безпеки.“

У дискусії сенатській забирав теж слово сен. проф. **Б. Лепкий,** який цитуючи „галицьку ревну“ пригадує, як обі сторони до неї ставилися та заявляє, що тепер відносини в цій ділянці змінилися на гірше. Сен. Лепкий аналізує причини того стану. В закінченні своєї промови сен. Лепкий заявив, що упадок шкільництва не спричинили ні його організація, ні учителі, тільки грізні ідеї, що вдираються в сьогоднішню дійсність. Стоючи на становищі, що найкраще й найсправедливіше вчити дітей у їх рідній мові, промовець заявляється проти обмежень у цій ділянці.

Сповніть громадянський обовязок супроти українських інвалідів! Дайте матеріяльну поміч тим, що жертвували своє здоровля для нас!

Перше засідання карпатоукраїнського сойму.

Карпатська Україна — незалежною республикою

ХУСТ, 15. III. год. 18. КУП. Нині в 15-ій го-[дині] почалося перше засідання карпатоукраїн-ського сойму, щоб перед цілим світом задемон-струвати волю карпатських українців до само-стійности. З усіх усюдів краю зїхалися до Хусту посли, вибрані у недавніх виборах. Сойм зібрав-ся у салі, прибраній блакитними прапорами, на якій вигаптувані національні герби в золотій красі. Перше засідання відкрив ради. Кочер-гак, що передав голос премієрові. Цей останній виголосив довшу святочну промову та відібрав присягу від послів.

Сойм уконституувався, вибираючи одно-голосно на пердсідника начальника міністерства освіти Августина Штефана, на його заступників – Федора Ревая та д-ра Росоху.

На тім закінчилося перше засідання сойму.

Безпосередно почалося друге засідання, на якому сойм приняв одноголосно у всіх читаннях конституцію, на основі якої Карпатська Україна стала незалежною республикою з президентом у проводі. Конституція стверджує, що назва республики є Карпатська Україна, урядова мова українська; дальше містить постанови про державний герб, краски і т. д.

Безпосередньо по другім засіданні сойм почав третє, яке ще триває.

МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ-ЙОРКУ ЗА ЗАКАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ.

ВІДЕНЬ. 15. III. УПС. Сьогодні наспіла до Відня телеграфічна вістка, що в Ню-Йорку відбулися заходом ОДВУ з Ню-Йорку та УНО зі Саскатуну велика маніфестація української еміґрації з нагоди змін, які настали в колишній Чехо-Словаччині. На маніфестаційних зборах ухвалено резолюції, що їх комітет переслав урядам великих держав Европи й Америки.

МАНІФЕСТАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, 15. УПС. Нині на год. 21. скликано у Відні до української домівки маніфестаційні сходини віденського товариства Січ та УНО. Сходини мають ухвалити відповідні резолюції.

Комунікати про бої між мадярами й січовиками.

Хустська радіовисильня подавала комунікати міністерства народньої оборони про хід боїв із мадярськими збройними частинами на карпато-українському кордоні.

В годині 18.30 мадярські військові частини повели гострий наступ на Севлюш. Карпато-українські збройні сили той наступ відбили.

Год. 19.00. Команда українських збройних сил ввійшла у контакт із чеськими частинами і спільно веде оборону держави. З усіх місцевостей Карпатської України приходять добровольці, яких негайно узброюють та відсилають на фронт. Ситуація загально добра. Минулої ночі ген. Прхала віддався до диспозиції урядові Карпатської України. В останній хвилині прийшла вістка, що німецькі частини наближуються, тимчасом на фронті службу ведуть самі січові частини.

Год. 19.30. Наказом міністерства збройних сил Карпатської України доручено полковникові Ефремову Сергієві начальну команду над військовими частинами. Командант візвав всі частини вдержати лад і порядок. Ніхто не сміє ширити панічних вісток. Зрадників та аґентів ворожих слід нищити. На січовиків дивиться нація і світ, тому вони повинні йти відважно й [illegible] до бою.

Наказом головної команди ч. 2 переведено мобілізацію всіх засобів комунікацій в Карпатській Україні. Одночасно Головна Команда подала до відома, що чеська армія є від сьогодні складовою частиною німецької армії. Заборонено арештувати чеських старшин, що мають білі опаски на шапках.

Год. 20. На всіх фронтах без змін. Настрій між населенням добрий. Урядово заперечено вістки про зайняття Сваляви, в якій находиться штаб чеської дивізії, що поставився до диспозиції уряду Карпатської України та веде разом із січовиками протинаступ.

Год. 21.45. Гол. Команда подала до відома, що сьогодні прийшло до повної згоди між міністерством оборони та командою чеської залоги в Хусті. Вже сьогодні умундуровують перші відділи добровольців, які відходять на фронт.

Новоформовані відділи відходять ще цієї ночі з великим боевим насторем на фронт. Мадярські відділи захитані. Допитувані поодиноко мадярські вояки, що їх взяли січовики в полон, заявили, що вони не вдоволені висилкою на фронт. Їх настрої слабі. Селяни в Іршавщині відбили наступ мадярів і взяли в полон 14 вояків. На інших фронтах без змін.

Год. 22.00. Вістка, що мадяри зайняли Сваляву, не відповідає правді. Наступ на Севлюш українські сили відбивають. Все населення Карпатської України на вістку про нарушення мадярами границь стає до зброї. Настрій добрий. Ситуація поліпшується.

Год. 23.15. В Хусті повний спокій і порядок. На фронті без змін.

Год. 24. Коло Севлюша йдуть завзяті бої.

ЧЕХИ ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ СКЛАД МУНІЦІЇ.

ДНБ подає з Хусту через Братиславу, що залізнича лінія до Хусту перервана. Чехи висадили в Хусті магазин з муніцією.

Французьке радіо про Карпатську Україну.

Страсбурська і лільська радіовисильня подала звочі такий комунікат: Командант чехословацької армії в Карпатській Україні заявив представникові мадярської армії, що чеські відділи в Карпатській Україні є інтегральною частиною німецької армії, до якої включно з чеськими частинами належить і Січ. Супроти того мадяри не можуть вести боїв із тими частинами. З українських кругів є вістка, що внаслідок тої заяви мадяри припинили наступ на територію Карпатської України. Ця сама радіовисильня подає з Відня вістку, що в полудневих годинах відпір Січі був більший, як цього сподівалися мадяри.

Не було польсько-мадярсько-румунського договору?

Страсбурська радіовисильня принесла у своїх комунікатах вістку, що румунський посол у Будапешті зложив заяву, що між Румунією, Польщею та Мадярщиною не було ніякого договору у справі Карпатської України та що мін. Ґафенку не погодився на прилучення Карпатської України до Мадярщини.

Як німці пояснюють своє становище.

БЕРЛІН. ПАТ. Тутешні політичні чинники насвітлюють у той спосіб становище Німеччини до Карпатської України. Своєю поведінкою Прага нарушила віденський арбітраж, створюючи нову ситуацію, яка довела до розвалі Чехословаччини. Ця ситуація зовсім узасаднює поведінку Мадярщини, яка окупує Підкарпатську Русь. Фальшиві є заміти, що Німеччина хотіла створити Карпатську Україну як вільну державу для власних цілей, або створити свого роду „пієммонт" для дальших експериментів Великої України. Німеччина хотіла тільки по думці самовизначення народів дати змогу одній із держав, що належали до чехословацького державного союзу самостійного існування, яке по розвалі Чехословаччини стало ілюзоричне. Розвязка Чехії та Моравии зовсім не суперечить тим засадам, бо президент Гаха добровільно піддався під опіку Німеччини.

СТАНОВИЩЕ НІМЕЧЧИНИ У СВІТЛІ ПАТ-А.

БЕРЛІН. ПАТ. Міродатні чинники рішуче дементують поголоску про здогадну військову допомогу, що її Німеччина мала б дати урядові Волошина. На всі запити, скермовані з ріжних боків до міністерств і німецьких урядів у справі Карпатської України, відповідають, або що це наскрізь мадярська справа, або що прохання Карпатської України про поміч, не може мати ніяких успіхів.

Бадьорий настрій в Хусті.

ХУСТ, 15. III. год. 17. КУП. В Хусті мають жовто-блакитні прапори. Громадянство зустрічає повну незалежність з великанською радістю. Наша територія в певних руках. Зїхалися посли з усіх сторін краю. В них бадьорий настрій. Вони зійшлися, щоб перед світом проголосити нашу незалежність. Радійте всі, Всі, кому на серці доля батьківщини, зголосіться до оборони. Виконайте закони, ухвалені І. Соймом Карпатської України.

Наступ мадярів на Сваляву-Воловець

БУДАПЕШТ, 15. III. ПАТ. Мадярські війська, продовжують забезпечений марш через Карпатську Україну, займаючи та обсаджуючи поодинокі місцевости; в полудневих годинах перейшли Сваляву і скермувалися на Воловець, у сторону тухольського просмику. Мадярські війська стрінули по дорозі ґрупи січовиків. Опір чеських частин у відношенні до мадярів мав характер дефензиви і мав лиш на меті дати змогу перевести чеським органам цивільної і військової влади евакуацію, яка відбувається в ріжних напрямях.

В горах панує сильна заметіль, яка засипає шляхи і стежки снігом, стримуючи швидкість мадярського військового наступу.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА НЕ ОКУПУВАЛИ СЛОВАЧЧИНИ.

Представник ПАТ-а дістав від міродатних словацьких чинників таке вияснення:

Словацькі кола стверджують, що вістки подані деякими закордонними джерелами, буцімто німецькі війська почали окупацію Словаччини, фальшиві і мають на меті каламутити ситуацію на словацькім відтинку. Як подає один із чільних словацьких діячів словацький уряд дав тільки згоду на перехід німецьких частин через територію Словаччини к. Братислави у напрямі св. Юра та Жіліни. Той перехід має тільки характер перехідний. В кожнім разі вістки про окупацію Братислави німецькими частинами безпідставні. Через міст на Дунаю у Братиславі перейшли тільки німецькі частини, які машерують на Жіліну

Дипльомати радять.

ПАТ. Румунський міністр закордонних справ Ґафенку приняв польського амбасадора Рачинського на авдієнції і відбув із ним довшу розмову.

Мін. Бек прийняв вчора італійського амбасадора Ді Валентіно, німецького амбасадора Мольтке, румунського амбасадора Франасовічі та мадярського посла де Горі. Міністр Арцішевський, який заступав державного підсекретаря міністерства закордонних справ прийняв британського амбасадора Конарда.

МАДЯРИ ПРО СТАНОВИЩЕ ДО СЛОВАКІВ.

БУДАПЕШТ. ПАТ. У звязку з вістками про те, що частини Глінкової Ґвардії обсаджують границю між Словаччиною та Карпатською Україною, мадяри вияснюють, що мадярське військо в поході на Карпатську Україну не могло в деяких місцях триматся точно словацько-карпато-української границі, але всі ті інциденти Мадярщина готова негайно поладнати мирним порозумінням.

СПІВПРАЦЯ МАДЯРІВ ЗІ СЛОВАКАМИ.

Провідник мадярської меншини у Словаччині ґр. Естергазі видав відозву до мадярів у Словаччині взиваючи їх до співпраці зі словацьким урядом та вірности для словацької держави.

СЛОВАЦЬКІ ВІЙСЬКА ПРИСЯГАЮТЬ НА ВІРНІСТЬ СЛОВАЦЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

БРАТИСЛАВА. ПАТ. Словацький міністр оборони відполк. Чатльос наказав, щоб усі словацькі відділи зложили присягу на вірність словацькій державі, та щоб у всіх гарнізонах обняли команду найстарші старшини словацької народности.

—o—

Перше засідання карпатоукраїнського сойму.

Карпатська Україна — незалежною республикою

ХУСТ, 15. III. год. 18. КУП. Нині в 15-ій годині почалося перше засідання карпатоукраїнського сойму, щоб перед цілим світом задемонструвати волю карпатських українців до самостійности. З усіх усюдів краю зіхалися до Хусту посли, вибрані у недавніх виборах. Сойм зібрався у салі, прибраній блакитними прапорами, на якій вигаптувані національні герби в золотій красці. Перше засідання відкрив ради. Кочерга, що передав голос премієрові. Цей останній виголосив довшу святочну промову та відібрав присягу від послів.

Сойм уконституувався, вибираючи одноголосно на перідсідника начальника міністерства освіти Августина Штефана, на його заступників — Федора Ревая та д-ра Росоху.

На тім закінчилося перше засідання сойму. Безпосередно почалося друге засідання, на якому сойм приняв одноголосно у всіх читаннях конституцію, на основі якої Карпатська Україна стала незалежною республикою з президентом у проводі. Конституція стверджує, що назва республики є Карпатська Україна, урядова мова українська; дальше містить постанови про державний герб, краски і т. д.

Безпосередно по другім засіданні сойм почав третє, яке ще триває.

МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ-ЙОРКУ ЗА ЗАКАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ.

ВІДЕНЬ, 15. III. УПС. Сьогодні наспіла до Відня телеграфічна вістка, що в Ню-Йорку відбулися заходом ОДВУ з Ню-Йорку та УНО зі Саскатуну велика маніфестація української еміграції з нагоди змін, які настали в колишній Чехо-Словаччині. На маніфестаційних зборах ухвалено резолюції, що їх комітет переслав урядам великих держав Европи й Америки.

МАНІФЕСТАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, 15. УПС. Нині на год. 21. скликано у Відні до української домівки маніфестаційні сходини віденського товариства Січ та УНО. Сходини мають ухвалити відповідні резолюції.

Комунікати про бої між мадярами й січовиками.

Хустська радіовисильня подавала комунікати міністерства народньої оборони про хід боїв із мадярськими збройними частинами на карпато-українському кордоні.

В годині 18.30 мадярські військові частини повели гострий наступ на Севлюш. Карпатоукраїнські збройні сили той наступ відбили.

Год. 19.00. Команда українських збройних сил ввійшла у контакт із чеськими частинами і спільно веде оборону держави. З усіх місцевостей Карпатської України приходять добровольці, яких негайно узброюють та відсилають на фронт. Ситуація загально добра. Минулої ночі ген. Прхаля віддався до диспозиції уряду Карпатської України. В останній хвилині прийшла вістка, що німецькі частини наближуються, тимчасом на фронті службу ведуть самі січові частини.

Год. 19.30. Наказом міністерства збройних сил Карпатської України доручено полковникові Єфремову Сергієві начальну команду над військовими частинами. Командант візвав всі частини вдержати лад і порядок. Ніхто не сміє ширити панічних вісток. Зрадників та аґентів ворожих слід нищити. На січовиків дивиться нація і світ, тому вони повинні йти відважно й з'єднені до бою.

Наказом головної команди ч. 2 переведено мобілізацію всіх засобів комунікації в Карпатській Україні. Одночасно Головна Команда подала до відома, що чеська армія є від сьогодні складовою частиною німецької армії. Заборонено арештувати чеських старшин, що мають білі опаски на шапках.

Год. 20. На всіх фронтах без змін. Настрій між населенням добрий. Урядово заперечено вістки про зайняття Сваляви, в якій находиться штаб чеської дивізії, що поставився до диспозиції уряду Карпатської України та веде разом із січовиками протинаступ.

Год. 21.45. Гол. Команда подала до відома, що сьогодні прийшло до повної згоди між міністерством оборони та командою чеської залоги в Хусті. Вже сьогодні умундуровують перші відділи добровольців, які відходять на фронт.

Новоформовані відділи відходять ще цієї ночі з великим боевим настроєм на фронт. Мадярські відділи захитані. Допитувані поодиноко мадярські вояки, що їх взяли січовики в полон, заявили, що вони не вдоволені висилкою на фронт. Їх настрої слабі. Селяни в Іршавщині відбили наступ мадярів і взяли в полон 14 вояків. На інших фронтах без змін.

Год. 22.00. Вістка, що мадяри зайняли Сваляву, не відповідає правді. Наступ на Севлюш українські сили відбивають. Все населення Карпатської України на вістку про нарушення мадярами границь стає до зброї. Настрій добрий. Ситуація поліпшується.

Год. 23.15. В Хусті повний спокій і порядок. На фронті без змін.

Год. 24. Коло Севлюша йдуть завзяті бої.

ЧЕХИ ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ СКЛАД МУНІЦІЇ.

ДНБ подає з Хусту через Братиславу, що залізнича лінія до Хусту перервана. Чехи висадили в Хусті магазин з муніцією.

Французьке радіо про Карпатську Україну.

Страсбурська і лільська радіовисильня подали вчора такий комунікат: Командант чехословацької армії в Карпатській Україні заявив представникові мадярської армії, що чеські відділи в Карпатській Україні є інтеґральною частиною німецької армії, до якої та включно з чеськими частинами належить і Січ. Супроти того мадяри не можуть вести боїв із тими частинами. З українських кругів є вістка, що внаслідок тої заяви мадяри припинили наступ на територію Карпатської України. Ця сама радіовисильня подає з Відня вістку, що в полудневих годинах відпір Січі був більший, як цього сподівалися мадяри.

Не було польсько-мадярсько-румунського договору?

Страсбурська радіовисильня принесла у вечірніх комунікатах вістку, що румунський посол у Будапешті вложив заяву, що між Румунією, Польщею та Мадярщиною не було ніякого договору у справі Карпатської України та що мін. Ґафенку не погодився на прилучення Карпатської України до Мадярщини.

Як німці пояснюють своє становище.

БЕРЛІН. ПАТ. Тутешні політичні чинники висвітлюють у той спосіб становище Німеччини до Карпатської України. Своєю поведінкою Прага нарушила віденський арбітраж, створюючи нову ситуацію, яка довела до розпаду Чехословаччини. Ця ситуація зовсім узаконює поведінку Мадярщини, яка окупує Підкарпатську Русь. Фальшиві є заміти, що Німеччина хотіла створити Карпатську Україну, як вільну державу для власних цілей, або створити свого роду „піемонт" для дальших експериментів Великої України. Німеччина хотіла тільки во духці самовизначення народів дати змогу одній із держав, що належали до чехословацького державного союзу самостійного існування, яке по розвалі Чехословаччини стало ілюзоричне. Розвязка Чехії та Морави зовсім не суперечить тим засадам, бо президент Гаха добровільно піддався під опіку Німеччини.

СТАНОВИЩЕ НІМЕЧЧИНИ У СВІТЛІ ПАТ-А.

БЕРЛІН. ПАТ. Міродатні чинники рішуче дементують поголоску про згоду військову допомогу, що її Німеччина мала б дати урядові Волошина. На запити, скеровані з ріжних боків до міністерств і німецьких урядів у справі Карпатської України, відповідають, або, що це не наскрізь мадярська справа, або що прохання Карпатської України про поміч, не може мати ніяких успіхів.

Бадьорий настрій в Хусті.

ХУСТ, 15. III. год. 17. КУП. В Хусті мають жовто-блакитні прапори. Громадянство зустрічає повну незалежність з великанською радістю. Наша територія в певних руках. Зіхалися посли з усіх сторін краю. В них бадьорий настрій. Вони зійшлися, щоб перед світом проголосити нашу незалежність. Радійте всі, Всі, кому на серці доля батьківщини, зголосіться до оборони. Виконайте закони, ухвалені І. Соймом Карпатської України.

Наступ мадярів на Сваляву-Воловець.

БУДАПЕШТ, 15. III. ПАТ. Мадярські війська, продовжуючи забезпечений марш через Карпатську Україну, займаючи та обсаджуючи поодинокі місцевости; в полудневих годинах перейшли Сваляву і скермувалися на Воловець, у сторону тухольського просмику. Мадярські війська стрінули по дорозі групи січовиків. Опір чеських частин у відношенні до мадярів мав характер дефензиви і мав лиш на меті дати змогу перевести чеським органам цивільної і військової влади евакуацію, яка відбувається в ріжних напрямах.

В горах панує сильна заметіль, яка засипає шляхи і стежки снігом, стримуючи швидкість мадярського військового наступу.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА НЕ ОКУПУВАЛИ СЛОВАЧЧИНИ.

Представник ПАТ-а дістав від міродатних словацьких чинників таке вияснення:

Словацькі кола стверджують, що вістки подані деякими закордонними джерелами, буцімто німецькі війська почали окупацію Словаччини, фальшиві і мають на меті каламутити ситуацію на словацькім відтинку. Як подає один із чільних словацьких діячів словацький уряд дав тільки згоду на перехід німецьких частин через територію Словаччини к. Братислави у напрямі св. Юра та Жіліни. Той перехід має тільки характер перехідний. В кожнім разі вістки про окупацію Братислави німецькими частинами безпідставні. Через міст на Дунаю у Братиславі перейшли тільки німецькі частини, які машерують на Жіліну.

Дипльомати радять.

ПАТ. Румунський міністер закордонних справ Ґафенку приняв польського амбасадора Рачинського на авдієнції і відбув із ним довшу розмову.

Мін. Бек прийняв вчора італійського амбасадора Ді Валентіно, німецького амбасадора Мольтке, румунського амбасадора Франасовічі та мадярського посла де Горі. Міністр Арцішевський, який заступав державного підсекретаря міністерства закордонних справ прийняв британійського амбасадора Конарда.

МАДЯРИ ПРО СТАНОВИЩЕ ДО СЛОВАКІВ.

БУДАПЕШТ. ПАТ. У звязку з вістками про те, що частини Глінкової Ґвардії обсаджують границю між Словаччиною та Карпатською Україною, мадяри вияснюють, що мадярське військо в поході на Карпатську Україну не могло в деяких місцях триматися точно словацько-карпато-української границі, але всі ті інциденти Мадярщина готова негайно поладнати мирним порозумінням.

СПІВПРАЦЯ МАДЯРІВ ЗІ СЛОВАКАМИ.

Провідник мадярської меншини у Словаччині ґр. Естергазі видав відозву до мадярів у Словаччині взиваючи їх до співпраці зі словацьким урядом та вірности для словацької держави.

СЛОВАЦЬКІ ВІЙСЬКА ПРИСЯГАЮТЬ НА ВІРНІСТЬ СЛОВАЦЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

БРАТИСЛАВА. ПАТ. Словацький міністер оборони підполк. Чатльос наказав, щоб усі словацькі відділи зложили присягу на вірність словацькій державі, та щоб у всіх гарнізонах обняли команду найстарші старшини словацької народности.

Хуст, Свалява, Перечин в українських руках.

Телефоном від нашого кореспондента.

ПРАГА, 16. III, год. 7.45 рано. ПЕРЕД ХВИЛИНОЮ ДІСТАВ Я ПОВІДОМЛЕННЯ З ХУСТУ, ЩО КАРПАТОУКРАЇНСЬКИЙ УРЯД УРЯДУЄ ЩЕ В ХУСТІ. ЦЮ ВІСТКУ ПОДАВ МІНІСТР БРЯЩАЙКО, ЯКИЙ ВИЇЗДИТЬ НИНІ НА ПЕРЕГОВОРИ З МАДЯРСЬКИМ УРЯДОМ. ПОКИЩО НЕВІДОМО, ЧИ ПЕРЕГОВОРИ БУДУТЬ ВЕДЕНІ НА ЛІНІЇ, ЧИ В БУДАПЕШТІ.

СВАЛЯВА ЩЕ В УКРАЇНСЬКИХ РУКАХ. ПЕРЕЧИН ТЕЖ. УКРАЇНСЬКІ ЗБРОЙНІ ЧАСТИНИ СТАВЛЯТЬ НЕЗВИЧАЙНО ЗАВЗЯТИЙ ОПІР. МАДЯРИ СТОЯТЬ ДАЛІ ПІД ВЕЛИКОЮ КОПАНЕЮ, В ЯКІЙ ІДЕ СИЛЬНА СТРІЛЯНИНА. ЕВАКУАЦІЯ ХУСТУ ВІДБУВАЄТЬСЯ НА ВСЯКИЙ ВИПАДОК ДО РАХОВА. НЕВІДОМО, ЩО ПРИНЕСУТЬ ДАЛЬШІ ПОДІЇ. ДОСІ МАДЯРИ ТЕРИТОРІЯЛЬНО СКОРИСТАЛИ ДУЖЕ МАЛО.

Роман Голіян.

В повені суперечних вісток.

СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ ДО СПРАВ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

РИМ. ПАТ. Італійська преса прийняла вістку про повний розклад Чехословаччини, як неминучий і природний історичний факт, що його передбачив Мусоліні ще у вересні минулого року.

„Стампа" пише між іншим, що чехословацький боляк мусів тріснути в інтересі мира й европейської рівноваги. Нові рани швидко загояться й заблизняться.

„Іль Телеграфо" ствердивши, що причиною чехословацької кризи були помилки чехів, які продовжували політику Бенеша, передбачує, що Карпатська Україна стане злучником між Польщею і Мадярщиною.

„Ляворо Фашіста" пише у статті під наголовком „Радикальна розвязка", що проект проголошення Карпатської України незалежною державою все стрічався зі спротивами Польщі й Мадярщини, які змагали до спільної границі. Тепер і мінхенські і віденські рішення належать уже до минулого.

„Джіорнале д Італія" пише в кореспонденції з Варшави, що Польща ввесь час вважала розвязку Карпатської України непокінченою остаточно і що вона не відповідає інтересам тамошнього населення, відрізаного від мадярської долини. Інтервенцію Мадярщини, довершену у вчорашньому дні, прийняли в Польщі із задоволенням.

ЧЕСЬКА ЖАНДАРМЕРІЯ ЗЛОЖИЛА ЗБРОЮ.

ХУСТ. КУП. Полковник Земан, командант чехословацької жандармерії в Хусті видав наказ до підчинених йому частин, щоб негайно передали українським воякам зброю до диспозиції. Головна команда народньої оборони сподіється, що теж і команда прикордонної сторожі зробить так само. Міністерство народньої оборони висловлює щиру подяку полк. Земанові за його становище супроти карпато-української влади.

ЧЕСЬКІ ЧАСТИНИ ПЕРЕХОДЯТЬ НА ПОЛЬСЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

ЛАВОЧНЕ. ПАТ. У звязку з військовою акцією мадярів на польський бік перейшло кілька чеських військових частин, що їх згідно з міжнародніми законами розброїли. Також і в Синках перейшли чеські частини польський кордон та заповіли приїзд евакуац. поїзду, одначе поїзд не прибув. До Лавочного приїхав в середу поїзд із чеськими урядовцями, жандармами та з їх рідними. Той поїзд скермували до Богуміна. Від Воловця йде в напрямі Лавочного піша чеська евакуаційна кольона.

ЕП. СТОЙКА ВИДАЄ ВІДОЗВИ...

Будапештенське радіо надало 15. ц. м. в год. 23 в ночі у французькій мові таку вістку: Еп. Шандор Стойка видав відозву до гр.-кат. населення Карпатської України, щоб воно старалося використати нагоду і причинитися до визволення зпід дотеперішнього терору (!)

МАДЯРСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО У БРАТИСЛАВІ.

БРАТИСЛАВА. ПАТ. Мадярське міністерство закордонних справ повідомило словацький уряд, що воно поробило кроки, щоб утворити посольство у Братиславі.

АВТОНОМІЯ ДЛЯ ЧЕХІВ?

БЕРЛІН. ПАТ. З півурядових кол тут заявляють на тему майбутньої конституції і становища Чехії і Моравії до Німеччини в рямках Німеччини, невідомо ще досі нічого конкретного, бо в цій справі не було ще остаточних рішень. Також нічого невідомо про майбутні обовязки, чи права чеського населення. Покищо в Чехії та на Моравії всю владу виконують команданти відповідних груп. Ті команданти мають не лиш військову, але й цивільну владу у своїх руках. Шефом адміністрації на Моравії віденський гавляйтер Біркель, в Чехії це становище обіймe Генляйн.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ТЕПЕР ПРАГА.

ПРАГА. ПАТ. Сьогодні вечором мають бути зачинені всі каварні й ресторани почавши від год. 22, не вільно нікому показуватися на вулицях міста в часі від год. 22. до год. 6. рано.

У Празі зареквірували всі більші готелі для німецьких старшин та урядовців. Праське радіо звернулося зі закликом до мешканців зголошувати вільні кватири для німецьких старшин і урядовців.

ГАЙДА — ПРОВІДНИКОМ ЧЕХІВ.

Райтер повідомляє: Чеський уряд подався до димісії. Ген. Гайда став „провідником чехів". У виданій відозві ген. Гайда заповів створення чеського національного комітету. Ген. Гайда звернувся до представників усіх політичних і суспільних організацій та професій з покликом піддатися одному проводові „національного фашістівського табору". Вкінці ген. Гайда взиває щераз населення до спокою запевняючи, що в найближчих годинах оголосить про свої заходи для добра чеського народу.

МІН. СІДОР НА „ВІДПУСТЦІ".

Мін. Сідор, який обняв у новім словацькім уряді теку міністра внутрішніх справ, виїхав на 4-тижневу відпустку. Агенди міністра внутрішніх справ перебрав прем. Тісо. Мін. Сідор уже не вернеться на своє становище.

КАНЦЛЕР ГІТЛЕР У ПРАЗІ.

ПРАГА, 15. III. ПАТ. Сьогодні, в год. 19.15 канцлер Гітлер приїхав до Праги і замешкав на замку Градчині. Із Гітлером приїхали: міністр закордонних справ Рібентроп, шеф канцелярії мін. Ламерст, шеф СС і поліції Гімлер та шеф преси Дітріх.

ГІТЛЕР У ЧЕХІЇ.

БЕРЛІН. ПАТ. Урядово повідомляють, що в середу коло 17. год. Гітлер з ген. Кайтлем, мін. Рібентропом, шефом поліції Гімлером та пресовим шефом Дітріхом переїхав чеський кордон і прилучився до військ, які займають Чехію.

ПРЕЗИДЕНТ ГАХА ВЕРНУВСЯ ДО ПРАГИ.

ПРАГА. 15. III. ПАТ. Сьогодні пополудні вернувся до Праги з Берліна президент д-р Гаха. На двірці повитали його представники чеського уряду з ген. Еліяшом і міністром Фішером на чолі. Від німців повитав президента Гаху шарждаффер Генке, командант праського гарнізону ген. Габленц. Президент Гаха перейшов перед почесною сотнею 54. полку німецької піхоти, відтак відїхав з двірця.

НІМЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ОБНЯВ ВИКОНАВЧУ ВЛАДУ В ЧЕХІЇ.

БЕРЛІН. ПАТ. Урядово повідомляють: командант 3. військової групи Бласковіц оголосив, що на приказ Гітлера він обіймає виконавчу владу в Чехії. Він заіменував Конрада Генляйна шефом цивільної адміністрації при 3. групі.

ПЕРЕЛЕТИ НАД ЧЕСЬКИМ КОРДОНОМ ЗАБОРОНЕНІ.

Маршал Ґерінґ заборонив перелети літаків над дотеперішнім кордоном Чехії та над цілою німецькою територією.

ПРАГА. ПАТ. Летунську комунікацію припинено. В середу не вилетів з Праги ні один літак.

НІМЕЦЬКІ КОМІСАРІ КЕРМУЮТЬ ПРАСЬКИМИ ЦЕНТРАЛЬНИМИ УСТАНОВАМИ.

ПРАГА. ПАТ. Німецька окупаційна влада заіменувала урядових комісарів для багатьох чеських установ, як для телеграфічної агенції, радія, пресового виділу президії ради міністрів.

Розстріл Федька.

ПАРИЖ. Французькі часописи повідомляють, що по вістям з Москви б. заступника наркома оборони Федько, якого імя без сліду щезло зі сторінок совітської преси від жовтня минулого року, розстріляний на основі постанови окремого військового трибуналу.

Особистим ворогом Федька був „мистець закулісових інтриг", колишній секретар Сталіна, тепер начальник політуправи червоної армії — Мехліс. Ще не так давно Мехліс всіми способами видвигав Федька і разом з Ворошиловом добився його іменування на Далекий Схід, з надією використати його як шпіона у штабі Бліхера. Видно, що Федько не оправдав довіря до нього.

Федька обвинувачували в підготові замаху на Сталіна. Очевидно, що за те саме обвинувачуватимуть і Бліхера, що є в одному з концентраційних таборів.

Щоб арештувати Федька, Сталін ужив на спосіб, звичайний у таких випадках. Заступникові комісаря оборони приказали відїхати на інспекційну поїздку. На глухому перестанку, кілька годин їзди від Москви, його поїзд затримали; до ваґону Федька ввійшли чекісти. Йому прочитали наказ про арешт. Ваґон перевели на бічний тор і за кілька годин уже в самоході комісаріяту внутрішніх справ, під конвоєм, Федька доставили до Москви. Там, після його „добровільних признань", відбулася комедія суду і Федька, в минулому відважного фельдфебля, розстріляли.

—o—

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР ВИЇХАВ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ.

ПАРИЖ. ПАТ. Французький амбасадор при нац. Еспанії маршал Петен виїхав у середу вечором до Еспанії. Він проведе кілька днів у Сан Севастіяні, де тимчасово перебуватиме французька амбасада.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОСОЛ У БУРҐОСІ.

БУРҐОС. ПАТ. Польський посол Шумковський зложив дипльоматичні повновласти шефові еспанської держави ген. Франкові.

—o—

НАСЛІДНИК ПЕРСЬКОГО ПРЕСТОЛА ОДРУЖИВСЯ ЗІ СЕСТРОЮ ЄГИПЕТСЬКОГО КОРОЛЯ.

КАЇРО, ПАТ. В середу підписано в палаті акт шлюбу королівної Фавзієг з перським наслідником престола. Підчас того залунала королівська почесна сальва.

—o—

ЛЬВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА ВИЇХАВ НА ПІВДЕННЕ ПОГРАНИЧЧА.

Львівський воєвода виїхав на інспекцію пограничних повітів. Він переведе інспекцію органів, до яких належить охорона кордону. Воєвода Білик стрінувся в терені з усіми чиновниками державної адміністрації та видав на місці низку постанов, які відносяться до місцевих умовин і таких, які пристосовані до теперішньої хвилини.

—o—

Зі судов і салі.

ПРИСУД НА СВЯЩЕННИКА ЗА ВЕРБУВАННЯ ДО ЗАКАРПАТСЬКОГО ЛЕҐІОНУ.

Перед коломийським окружним судом станув о. Михайло Березюк, якому прокуратор закинув, що він намовляв державного урядовця Мародчака, щоб він утік до Карпатської України, до українського леґіону. Кравчук і Гаврилюк під замітом намагання переходу до Карпатської України та Марія Кречовська під замітом помочі для цих останніх. Суд засудив о. Березюка на [illegible] безоглядної вязниці (відкидуючи внесок оборони, щоб його тимчасово звільнити), Кречовську на 8 місяців безоглядної вязниці, Кравчука на рік вязниці та 100 зол. грівни, Гаврилюка на 9 місяців і 50 зол. гривни.

Хуст, Сваляв, Перечин в українських руках.

Телефоном від нашого кореспондента.

ПРАГА, 16. III, год. 7.45 рано. ПЕРЕД ХВИЛИНОЮ ДІСТАВ Я ПОВІДОМЛЕННЯ З ХУСТУ, ЩО КАРПАТОУКРАЇНСЬКИЙ УРЯД УРЯДУЄ ЩЕ В ХУСТІ. ЦЮ ВІСТКУ ПОДАВ МІНІСТР БРЯЩАЙКО, ЯКИЙ ВИЇЗДИТЬ НИНІ НА ПЕРЕГОВОРИ З МАДЯРСЬКИМ УРЯДОМ. ПОКИЩО НЕВІДОМО, ЧИ ПЕРЕГОВОРИ БУДУТЬ ВЕДЕНІ НА ЛІНІЇ, ЧИ В БУДАПЕШТІ.

СВАЛЯВА ЩЕ В УКРАЇНСЬКИХ РУКАХ. ПЕРЕЧИН ТЕЖ. УКРАЇНСЬКІ ЗБРОЙНІ ЧАСТИНИ СТАВЛЯТЬ НЕЗВИЧАЙНО ЗАВЗЯТИЙ ОПІР. МАДЯРИ СТОЯТЬ ДАЛІ ПІД ВЕЛИКОЮ КОПАНЕЮ, В ЯКІЙ ІДЕ СИЛЬНА СТРІЛЯНИНА. ЕВАКУАЦІЯ ХУСТУ ВІДБУВАЄТЬСЯ НА ВСЯКИЙ ВИПАДОК ДО РАХОВА. НЕВІДОМО, ЩО ПРИНЕСУТЬ ДАЛЬШІ ПОДІЇ. ДОСІ МАДЯРИ ТЕРИТОРІЯЛЬНО СКОРИСТАЛИ ДУЖЕ МАЛО.

Роман Голіян.

В повені суперечних вісток.

СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ ДО СПРАВ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

РИМ. ПАТ. Італійська преса прийняла вістку про повний розклад Чехословаччини, як неминучий і природний історичний факт, що його передбачив Мусоліні ще у вересні минулого року.

„Стампа" пише між іншим, що чехословацький боляк мусів тріснути в інтересі мира й європейської рівноваги. Нові рани швидко загояться й заблизняться.

„Іль Телеграфо" ствердивши, що причиною чехословацької крізи були помилки чехів, які продовжували політику Бенеша, передбачує, що Карпатська Україна стане злучником між Польщею і Мадярщиною.

„Ляворо Фашіста" пише у статті під наголовком „Радикальна розвязка", що проект проголошення Карпатської України незалежною державою все стрічався зі спротивами Польщі й Мадярщини, які змагали до спільної границі. Тепер і мінхенські і віденські рішення належать уже до минулого.

„Джіорнале д Італія" пише в кореспонденції з Варшави, що Польща ввесь час вважала розвязку Карпатської України непокінченою остаточно і що вона не відповідає інтересам тамошнього населення, відрізаного від мадярської долини. Інтервенцію Мадярщини, довершену у вчорашньому дні, прийняли в Польщі із задоволенням.

ЧЕСЬКА ЖАНДАРМЕРІЯ ЗЛОЖИЛА ЗБРОЮ.

ХУСТ. КУП. Полковник Земан, командант чехословацької жандармерії в Хусті видав наказ до підчинених йому частин, щоб негайно передали українським воякам зброю до диспозиції. Головна команда народньої оборони сподіється, що теж і команда прикордонної сторожі зробить так само. Міністерство народньої оборони висловлює щиру подяку полк. Земанові за його становище супроти карпато-української влади.

ЧЕСЬКІ ЧАСТИНИ ПЕРЕХОДЯТЬ НА ПОЛЬСЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

ЛАВОЧНЕ. ПАТ. У звязку з військовою акцією мадярів на польський бік перейшло кілька чеських військових частин, що їх згідно з міжнародніми законами розброїли. Також і в Сянках перейшли чеські частини польський кордон та заповіли приїзд евакуац. поїзду, одначе поїзд не прибув. До Лавочного приїхав в середу поїзд із чеськими урядовцями, жандармами та з їх рідними. Той поїзд скерували до Богуміна. Від Волівця йде в напрямі Лавочного піша чеська евакуаційна кольона.

ЕП. СТОЙКА ВИДАЄ ВІДОЗВИ...

Будапештенське радіо надало 15. ц. м. в год. 23 в ночі у французькій мові таку вістку: Еп. Шандор Стойка видав відозву до гр.-кат. населення Карпатської України, щоб воно старалося використати нагоду і причинитися до визволення зпід дотеперішнього терору (!)

МАДЯРСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО У БРАТИСЛАВІ.

БРАТИСЛАВА. ПАТ. Мадярське міністерство закордонних справ повідомило словацький уряд, що воно поробило кроки, щоб утворити посольство у Братиславі.

АВТОНОМІЯ ДЛЯ ЧЕХІВ?

БЕРЛІН. ПАТ. З півурядових кол тут заявляють на тему майбутньої конституції і становища Чехії і Моравії до Німеччини в рамках Німеччини, невідомо ще досі нічого конкретного, бо в цій справі не було ще остаточних рішень. Також нічого невідомо про майбутні обовязки, чи права чеського населення. Покищо в Чехії та на Моравії всю владу виконують команданти відповідних груп. Ті команданти мають не лиш військову, але й цивільну владу у своїх руках. Шефом адміністрації на Моравії віденський ґавляйтер Біркель, в Чехії це становище обійме Генляйн.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ТЕПЕР ПРАГА.

ПРАГА. ПАТ. Сьогодні вечором мають бути зачинені всі каварні й ресторани почавши від год. 22, не вільно нікому показуватися на вулицях міста в часі від год. 22. до год. 6. рано.

У Празі зареквірували всі більші готелі для німецьких старшин та урядовців. Праське радіо звернулося зі закликом до мешканців зголошувати вільні кватири для німецьких старшин і урядовців.

ҐАЙДА — ПРОВІДНИКОМ ЧЕХІВ.

Райтер повідомляє: Чеський уряд подався до димісії. Ґен. Ґайда став „провідником чехів". У виданій відозві ґен. Ґайда заповів створення чеського національного комітету. Ґен. Ґайда звернувся до представників усіх політичних і суспільних організацій та професій з покликом піддатися одному проводові „національного фашистівського табору". Вкінці ґен. Ґайда взиває щераз населення до спокою запевняючи, що в найближчих годинах оголосить про свої заходи для добра чеського народу.

МІН. СІДОР НА „ВІДПУСТЦІ".

Мін. Сідор, який обняв у новім словацькім уряді теку міністра внутрішніх справ, виїхав на 4-тижневу відпустку. Аґенди міністра внутрішніх справ перебрав прем. Тісо. Мін. Сідор уже не вернеться на своє становище.

КАНЦЛЄР ГІТЛЄР У ПРАЗІ.

ПРАГА, 15. III. ПАТ. Сьогодні, в год. 19.15 канцлер Гітлер приїхав до Праги і замешкав на замку Градчині. Із Гітлером приїхали: міністр закордонних справ Рібентроп, шеф канцелярії мін. Ламерст, шеф СС і поліції Гімлер та шеф преси Дітріх.

ГІТЛЄР У ЧЕХІЇ.

БЕРЛІН. ПАТ. Урядово повідомляють, що в середу коло 17. год. Гітлер з ґен. Кайтлем, мін. Рібентропом, шефом поліції Гімлером та пресовим шефом Дітріхом переїхав чеський кордон і прилучився до військ, які займають Чехію.

ПРЕЗИДЕНТ ГАХА ВЕРНУВСЯ ДО ПРАГИ.

ПРАГА. 15. III. ПАТ. Сьогодні пополудні вернувся до Праги з Берліна президент д-р Гаха. На двірці повитали його представники чеського уряду з ґен. Еліяшом і міністром Фішером на чолі. Від німців повитав президента Гаху шарждаффер Генке, командант праського ґарнізону ґен. Ґабленц. Президент Гаха перейшов перед почесною сотнею 54. полку німецької піхоти, відтак відїхав з двірця.

НІМЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ОБНЯВ ВИКОНАВЧУ ВЛАДУ В ЧЕХІЇ.

БЕРЛІН. ПАТ. Урядово повідомляють: командант 3. військової групи Бласковіц оголосив, що на приказ Гітлера він обіймає виконавчу владу в Чехії. Він заіменував Конрада Генляйна шефом цивільної адміністрації при 3. групі.

ПЕРЕЛЕТИ НАД ЧЕСЬКИМ КОРДОНОМ ЗАБОРОНЕНІ.

Маршал Ґерінг заборонив перелети літаків над дотеперішнім кордоном Чехії та над цілою німецькою територією.

ПРАГА. ПАТ. Летунську комунікацію припинено. В середу не вилетів з Праги ні один літак.

НІМЕЦЬКІ КОМІСАРІ КЕРМУЮТЬ ПРАСЬКИМИ ЦЕНТРАЛЬНИМИ УСТАНОВАМИ.

ПРАГА. ПАТ. Німецька окупаційна влада заіменувала урядових комісарів для багатьох чеських установ, як для телеграфічної аґенції, радія, пресового виділу президії ради міністрів.

Розстріл Федька.

ПАРИЖ. Французькі часописи повідомляють, що по вістям з Москви б. заступника наркома оборони Федько, якого імя без сліду щезло зі сторінок совітської преси від жовтня минулого року, розстріляний на основі постанови окремого військового трибуналу.

Особистим ворогом Федька був „мистець закулісових інтриг", колишній секретар Сталіна, тепер начальник політуправи червоної армії — Мехліс. Ще не так давно Мехліс всіми способами видвигав Федька і разом з Ворошиловом добився його іменування на Далекий Схід, з надією використати його як шпіона у штабі Бліхера. Видно, що Федько не оправдав довіря до нього.

Федька обвинувачували в підготові замаху на Сталіна. Очевидно, що за те саме обвинувачуватимуть і Бліхера, що є в одному з концентраційних таборів.

Щоб арештувати Федька, Сталін ужився на спосіб, звичайний у таких випадках. Заступникові комісаря оборони приказали відїхати на інспекційну поїздку. На глухому перестанку, кілька годин їзди від Москви, його поїзд затримали; до ваґону Федька ввійшли чекісти. Йому прочитали наказ про арешт. Ваґон перевели на бічний тор і за кілька годин уже в самоході комісаріяту внутрішніх справ, під конвоєм, Федька доставили до Москви. Там, після його „добровільних признань", відбулася комедія суду і Федька, в минулому відважного фельдфебля, розстріляли.

—o—

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР ВИЇХАВ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ.

ПАРИЖ. ПАТ. Французький амбасадор при нац. Еспанії маршал Петен виїхав у середу вечором до Еспанії. Він проведе кілька днів у Сан Себастіяні, де тимчасово перебуватиме французька амбасада.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОСОЛ У БУРҐОС.

БУРҐОС. ПАТ. Польський посол Шумовський зложив дипльоматичні повновласти шефові еспанської держави ґен. Франкові.

—o—

НАСЛІДНИК ПЕРСЬКОГО ПРЕСТОЛА ОДРУЖИВСЯ ЗІ СЕСТРОЮ ЄГИПЕТСЬКОГО КОРОЛЯ.

КАЇРО, ПАТ. В середу підписано в палаті акт шлюбу королівної Фавзієг з перським наслідником престола. Підчас того залунала королівська почесна сальва.

—o—

ЛЬВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА ВИЇХАВ НА ПІВДЕННЕ ПОГРАНИЧЧЯ.

Львівський воєвода виїхав на інспекцію пограничних повітів. Він переведе інспекцію органів, до яких належить охорона кордону. Воєвода Білик стрінувся в терені з усіми чинниками державної адміністрації та виданими на місці низку постанов, які відносяться до місцевих умовин і таких, які пристосовані до теперішньої хвилини.

—o—

Зі судової салі.

ПРИСУД НА СВЯЩЕННИКА ЗА ВЕРБУВАННЯ ДО ЗАКАРПАТСЬКОГО ЛЕГІОНУ.

Перед коломийським окружним судом станув о. Михайло Березюк, якому прокуратор закинув, що він намовляв державного урядовця Миродчака, щоб він утік до Карпатської України, до українського легіону. Кравчук і Гаврилюк під замітом намагання переходу до Карпатської України та Мих... Кречовська під замітом помочі для ... останніх. Суд засудив о. Березюка на ... безоглядної вязниці (відкинувши внесок оборони, щоб його тимчасово звільнити), ... Кречовську на 8 місяців безоглядної вязниці, Кравчука на рік вязниці та 100 зол. грив..., Гаврилюка на 9 місяців і 50 зол. грив...

Облога Редакції „Діла".

В останніх двох днях і ночах домівка Редакції „Діла" представляє особливий образ: пересуваються крізь неї десятки і сотні громадян, а кімната з великим редакційним радіоапаратом, при якому постійно дижурує один член Редакції з редакційним стенографом — вщерть виповнена слухачами. Одночасно всі три телефонічні апарати „Діла" — Редакції, Адміністрації та друкарні — дзеленькотять буквально 24 години у добу. Чимало львівських громадян, які розмовляли з нами телефонічно, хвилювалось та може підозрівали Редакцію, що вона повісила слухальце: так часто місцеві розмови були перериванi заміськими. Цікаво, що зголошувались за інформаціями не тільки українські громадяни з краю, але й численні поляки. Були також телефонічні запити від закордонних кореспондентів із Варшави, які подавали свої останні відомости та просили подати їм наші.

Все воно свідчить про те, що „Діло" і своїм мераторичним становищем до закордонних подій з останніх місяців і своїм інформаційним апаратом, зокрема телефонатами з Праги та безпосередніми вістками з інших закордонних центрів, здобуло собі заслужене признання серед рідного громадянства і навіть серед неукраїнців. Зазначуємо, що в оцих останніх днях почули ми від ріжних поляків, що хоч їх підхід та бажання інші, проте вони признають за „Ділом" солідність у правдивій, обективній інформаційній службі.

Всеж ці докази популярности нашого часопису і признання — при всій моральній сатисфакції — не зменшують тягару праці нашого редакційного персоналу. Тому Редакція „Діла" бачила себе примушеною вивісити навіть на вхідних дверях своєрідний „маніфест до гостей", в якому подала до відома, що з приємністю ділиться з усіми, що її відвідують, останніми відомостями, однак одночасно осмілюється звернути увагу, що нечисленний редакційний персонал перевантажений працею, що замість одного, дижурують тепер всю ніч два редактори, що радіо і телефон вимагають окремих людей, що праця в Редакції „Діла" триває без перерву день і ніч та що Редакція мусить таки в першу чергу дбати за те, щоб чергове число газети підготовити до друку... Що правда, той „маніфест" не вплинув на зменшення скількости гостей, але вони бодай уже трохи менше тасоси!..

Реєструємо цю своєрідну „облогу" „Діла" як причинок до його історії та історії наших днів. Останні дні скріпили духовий звязок українського громадянства з „Ділом", яке з свого боку дбатиме, щоб і надалі задовольнювати вимоги української читаючої публики!

—o—

Українська духовна музика у львівському радіо.

У вівторок 14. ц. м. в год. 14. станув перед львівським мікрофоном мішаний хор „Львівського Бояна" під кермою свого заслуженого й невтомного диригента І. Охримовича. Авдиція цього хору під наголовком „Великопісні хорали", дострoєна вповні своїм змістом до повного церковного року, містила 2 більші мотети українських композиторів золотої доби: „Гласом моїм" (до-мінор) Артема Веделя (1765—1808) та „Не отвержи мене во время старости" (ре-мінор) Максима Березовського (1745—1777). Коротке вступне слово про золоту добу в історії української музики взагалі та про виконувані твори зокрема виголосив ред. Роман Пашківський. Хор, що ті самі твори виконав був прилюдно торік у церкві Преображення, цим разом виконав їх ще краще, кольоритніше. В мотеті „Гласом моїм" Веделя вийшов гарно контраст між бадьорими фугатами й тужливими повільними місцями — а в „Не отвержи" Березовського (в одній із середніх частин) альти у високих, жалісно-благальних зворотах виказалися щасливо в інтонаційних труднощах (до речі, композитор тут геніяльно використав високі тони альтів), а кінцева фуга цього мотету з її гострoконтурною темою, також сильно подібною до теми „стукання долі до дверей" із пятої симфонії Бетовена, вийшла живо, з розмахом — розуміється, не переступаючи меж староцерковної поваги.

Мотети наших старих клясиків водилися вже й давнішими роками у львівському радіо, чи то в рамцях Богослужби, чи то в програмі якогось духовного концерту, то всеж в сумісь з творами масім чужих шкіл та епох, напр. російськими з пізної половини XIX століття! Цим разом відбувся у львівському радіо перший такий специфічний концерт українських клясичних мотетів, ще й із вступним словом. Таких авдицій здалось би в нас якнайбільше — що більше, ми, українці, повинні змагати до того, щоб на зразок щотижневих Шопенівських авдицій з Варшави львівська висильня давала щотижневі авдиції давньої української музики (просто сором, що з усієї хочби лише духовної творчости такого Бортнянського знає наш загал ледви одну пяту частину!). Крім того авдиції цього роду повинні відбуватись у вечірніх годинах, коли кожний радіослухач зможе сидіти дома при апараті, а не вполудне, коли неодин ще виконує бюрову службу.

Борис Кудрик.

НОВИНКИ

17 БЕРЕЗЕНЬ

ПЯТНИЦЯ

Ст. ст. 4. березня 1939.
Гарасима, Юліяна.
Лат. Гертруди.
Сонце: схід — 5.34, захід — 17.32.
Місяць: схід — 4.18, захід — 14.44.

Завтра: 18. березня. Субота.
Ст. ст. 5. березня 1939.
Конона, Марка.
Лат. Едварда.
Сонце: схід — 5.32, захід — 17.33.
Місяць: схід — 4.44, захід — 15.47.

—o—

— НИНІШНЄ ЧИСЛО „ДІЛА" видаємо виїмково в обемі 8 сторінок. Сталося це з незалежних від нас чисто технічних причин, яких не вдалося негайно усунути. Перепрошуємо за це і повідомляємо, що в рекомпензату за це завтрішнє число „Діла" появиться в обемі 16 сторінок.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (59) число „Діла" підпало конфіскаті за цілу передову статтю, що зачиналася від слів „Трудна година..." Ми видали другий наклад.

— **Музичне Т-во ім. М. Лисенка у Львові** уважає за свій обовязок зложити подяку **Вп. Олександрові Благодірові** (вул. Уейського ч. 4. партер) за безкорисну направу фортепіянів Музичного Інституту в Золочеві, понищених в осени 1938 року. 585

— **Молоді артисти — Рідній Школі.** Наші симпатичні і многонадійні молоді співачки і співаки улаштують у пятницю 17. березня ц. р. **ВЕЧІР УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ І ОПЕРОВИХ АРІЙ** на дохід Кружка Р. Ш. ім. Г. Барвінок. Концерт відбудеться в дівочій школі ім. Т. Шевченка при вул. Мохнацького 12, — у власній концертовій салі. Виконавцями будуть: Реня Яросевич, Софія Гаврищук, Я. Старицький і В. Рейнарович. Початок в год. 7. вечором.

— **Олександер Уніський,** знаменитий піяніст, I. лавреат Шопенівського конкурсу, гратиме у Львові у пятницю 17. ц. м. Уніський належить до першого ряду сучасних піяністів.

— **Заходом Філії Товариства Українських Наукових Викладів ім. П. Могили у Львові** відбудуться два реферати проф. д-ра Володимира Кубійовича: у пятницю 17. ц. м.: „Людність Закарпаття"; в суботу 18. ц. м.: „Серед лісів і полонин Закарпаття" (реферат ілюстрований світлинами). Реферати відбудуться в салі „Української Бесіди". Початок у год. 18-ій.

— **Замкнули складницю О. С. У. К. у Динові.** З Перемишля пишуть нам: Дня 14. III. ц. р. поліція в Динові опечатала районову складницю О. С. У. К. у Перемишлі. Управителя складниці п. Ґулу після ріжних перипетій виселили.

— **Завізвали українських священиків на переслухання на час, коли вони відправляють Службу Божу.** Громадяни села Вишенка, пов. Городок, між ними два священики: о. декан Радзикевич і о. Антін Поточняк, внесли протест проти переведення громадських виборів. Предсідник громадської виборчої комісії лісничий з Верещиці Куліковський завізвав усіх підписаних на протесті на переслухання на неділю 12-го ц. м. на годину 10-у. Невже п. Куліковський не знає, що священики в тому часі відправляють Службу Божу, а вірні, яких п. Куліковський взивав на переслухання, беруть у тій відправі участь?

— **Ревізія в читальні.** Постерунок поліції з Журавна — 3 особи — перевів 1-го березня ц. р. докладну ревізію в домівці читальні „Просвіти" в Протесах. Ревізія тривала від години 8-ої рано до год. 15-ої. У висліді забрали з бібліотеки „Байки" Глібова й „Українське життя в давні часи". Ревізію переведено з доручення старoства в Жидачеві.

— **Гранатою у вікно.** В Серафинцях, повіт Станиславів, невідомий заподій кинув крізь вікно до мешкання купця Мозеса Шпеліґа артилерійську гранату, наповнену порохом. Експльозія знищила підлогу, стіл і вікно.

— **В рудецькому повіті вигасла пришиця.** Зараза пришиці, що панувала в 42-ох громадах на терені рудецького повіту від червня минулого року, вигасла. Але тепер всі громадські управи дістали доручення далі пильнуватися на випадок поворотної хвилі пришиці, особливо під весну, що звичайно сприяє поширенню тієї пошести. Скасування всяких контумаційних обмежень людність прийняла з великим задоволенням. Дозвіл відкрити торги в повіті, як теж дозвіл на вивіз худоби за границю, вже вплинув на підвишку цін живої ваги.

— **Поширили працю почтових аґенцій.** Дирекція Округи Почт і Телеґрафів повідомляє, що в почтових аґенціях Новотанець, пов. Сянік, Горуцько, пов. Дрогобич і Брусно Нове, пов. Любачів — заведено телефонічну і телеґрафічну службу в обмежених денних годинах.

— **Зі судової салі.** Перед городським судом карним у Львові відбулася 15. III. ц. р. остання з черги розправа до ч. VII. 2 Kr. 8521/38 проти Евгена Скіцького і Володимира Здáневича, бувших членів розвязаного Товариства „Сила" у Львові, під замітом зловживань. По переведеній розправі суд увільнив обох підсудних від вини і кари. Підсудних боронив м-р Ценко, бувше Т-во „Сила" заступав її ліквідатор, адвокат м-р Зиновій Решетилович.

— **Убили війта** з Новосілки, пов. Підгайці, Антона Чермака. Коли Чермак ішов з крамниці домів, напало на нього двох людей, які вбили його ударом у чоло над правим оком.

— **Зріст еміґрації з Польщі.** Згідно з офіційним звідомленням адміністраційної влади в лютому ц. р. виїхало з Польщі 1.229 еміґрантів. Найбільше число еміґрантів припадає на краї Південної Америки, куди виїхало 564 особи. До Північної Америки виїхало 359 осіб, до Канади 174. Еміґрація до европейських країв була невеличка й охоплювала дві країни: Бельґію і Францію, куди виїхало 95 осіб. У порівнанні зі січнем у лютому замітний зріст числа еміґрантів; у січні виемігрувало 665 осіб.

Облога Редакції „Діла“.

В останніх двох днях і ночах домівка Редакції „Діла“ представляє особливий образ: пересуваються крізь неї десятки і сотні громадян, а кімната з великим редакційним радіоапаратом, при якому постійно дижурує один член Редакції з редакційним стенографом — вщерть виповнена слухачами. Одночасно всі три телефонічні апарати „Діла“ — Редакції, Адміністрації та друкарні — дзеленькотять буквально 24 години у добу. Чимало львівських громадян, які розмовляли з нами телефонічно, хвилювалось та може підозрівали Редакцію, що вона повісила слухальце: так часто місцеві розмови були перериванї заміськими. Цікаво, що зголошувались за інформаціями не тільки українські громадяни з краю, але й численні поляки. Були також телефонічні запити від закордонних кореспондентів із Варшави, які подавали свої останні відомости та просили подати їм наші.

Все воно свідчить про те, що „Діло“ і своїм мериторичним становищем до закордонних подій з останніх місяців і своїм інформаційним апаратом, зокрема телефонатами з Праги та безпосередніми вістками з інших закордоних центрів, здобуло собі заслужене признання серед рідного громадянства і навіть серед неукраїнців. Зазначуємо, що в оцих останніх днях почули ми від ріжних поляків, що хоч їх підхід та бажання інші, проте вони признають за „Ділом“ солідність у правдивій, обективній інформаційній службі.

Всеж ці докази популярности нашого часопису і признання — при всій моральній сатисфакції — не зменшують тягару праці нашого редакційного персоналу. Тому Редакція „Діла“ бачила себе примушеною вивісити навіть на входових дверях своєрідний „маніфест до гостей“, в якому подала до відома, що з приємністю ділиться з усіми, що її відвідують, останніми відомостями, однак одночасно осмілюється звернути увагу, що нечисленний редакційний персонал перевантажений працею, що замість одного, дижурують тепер всю ніч два редактори, що радіо і телефон вимагають окремих людей, що праця в Редакції „Діла“ триває без упину день і ніч та що Редакція мусить таки в першу чергу дбати за те, щоб чергове число газети підготовити до друку... Що правда, той „маніфест“ не вплинув на зменшення скількости гостей, але вони бодай уже трохи менше голосні!...

Реєструємо цю своєрідну „облогу“ „Діла“ як причинок до його історії та історії наших днів. Останні дні скріпили духовий звязок українського громадянства з „Ділом“, яке з свого боку дбатиме, щоб і надалі задовольнювати вимоги української читаючої публики!

—o—

Українська духовна музика у львівському радіо.

У вівторок 14. ц. м. в год. 14. станув перед львівським мікрофоном мішаний хор „Львівського Бояна“ під кермою свого заслуженого та невтомного диригента І. Охримовича. Авдиція цього хору під наголовком „Великопісні псальми“, достроєна вповні своїм змістом до пори церковного року, містила 2 більші мотети українських композиторів золотої доби: „Гласом моїм“ (до-мінор) Артема Веделя (1765—1808) та „Не отвержи мене во время старости“ (ре-мінор) Максима Березовського (1745—1777). Коротке вступне слово про золоту добу в історії української музики взагалі та про виконувані твори зокрема виголосив ред. Роман Пашківський. Хор, що ті самі твори виконав був прилюдно торік у церкві Преображення, цим разом виконав їх ще краще, кольоритніше. В мотеті „Гласом моїм“ Веделя вийшов гарно контраст між бадьорими фугатами й тужливими повільними місцями — в „Не отвержи“ Березовського (в одній із середніх частин) альти у високих, жалісно-благальних примітках виявлялися щасливо з інтонаційних трудношів (до речі, композитор тут геніяльно використав високі тони альтів), а кінцева фуга цього мотету з її гостроконтурною темрю, такою сильно подібною до теми „стукання долі до дверит“ із пятої симфонії Бетовена, вийшла живо, з розмахом — розуміється, не переступаючи меж старо-церковної поваги.

Мотети наших старих клясиків водилися вже й давнішими роками у львівському радіо, але чи то в рамцях Богослужби, чи то в програмі якого духового концерту, то всеж в сумісь із творами зовсім чужих шкіл та епох, нпр. романтичної з другої половини XIX століття! Цим разом відбувся у львівському радіо перший такий специфічний концерт українських клясичних мотетів, ще й із вступним словом. Таких авдицій здалось би в нас якнайбільше — що більше, ми, українці, повинні змагати до того, щоб на зразок щотижневих Шопенівських авдицій з Варшави львівська висильня давала щотижневі авдиції давньої української музики (просто сором, що з усієї хочби лише духовної творчости такого Бортнянського знає наш загал ледви одну пяту частину!). Крім того авдиції цього роду повинні відбуватись у вечірніх годинах, коли кожний радіослухач зможе сидіти дома при апараті, а не вполудне, коли неодин ще виконує бюрову службу.

Борис Кудрик.

НОВИНКИ

17 БЕРЕЗЕНЬ

ПЯТНИЦЯ

Ст. ст. 4. березня 1939.
Герасима, Юліяна.
Лат. Гертруди.
Сонце: схід — 5.34, захід — 17.32.
Місяць: схід — 4.18, захід — 14.44.

Завтра: 18. березня. Субота.
Ст. ст. 5. березня 1939.
Конона, Марка.
Лат. Едварда.
Сонце: схід — 5.32, захід — 17.33.
Місяць: схід — 4.44, захід — 15.47.

—o—

— НИНІШНЄ ЧИСЛО „ДІЛА“ видаємо винятково в обемі 8 сторінок. Сталося це з незалежних від нас чисто технічних причин, яких не вдалося негайно усунути. Перепрошуємо за це і повідомляємо, що в рекомпензату за це завтрішне число „Діла“ появиться в обемі 16 сторінок.

— Конфіската „Діла“. Вчорашне (59) число „Діла“ підпало конфіскаті за цілу передову статтю, що зачинялася від слів „Трудна година...“ Ми видали другий наклад.

— Музичне Т-во ім. М. Лисенка у Львові уважає за свій обовязок зложити подяку **Вп. Олександрові Благодірові** (вул. Уейського ч. 4. партер) за безкорисну направу фортепіянів Музичного Інституту в Золочеві, понищених в осени 1938 року. 585

— Молоді артисти — Рідній Школі. Наші симпатичні і многонадійні молоді співачки і співаки улаштують у пятницю 17. березня ц. р. **ВЕЧІР УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ І ОПЕРОВИХ АРІЙ** на дохід Кружка Р. Ш. ім. Г. Барвінок. Концерт відбудеться в дівочій школі ім. Т. Шевченка при вул. Мохнацького 12, — у власній концертовій салі. Виконавцями будуть: Реня Яросевич, Софія Гаврищук, Я. Старицький і В. Рейнарович. Початок в год. 7. вечором.

— Олександер Унінський, знаменитий піяніст, І. лавреат Шопенівського конкурсу, гратиме у Львові у пятницю 17. ц. м. Унінський належить до першого ряду сучасних піяністів.

— Заходом Філії Товариства Українських Наукових Викладів ім. П. Могили у Львові відбудуться два реферати проф. д-ра Володимира Кубійовича: у пятницю 17. ц. м.: „Людність Закарпаття“; в суботу 18. ц. м.: „Серед лісів і полонин Закарпаття“ (реферат ілюстрований світлинами). Реферати відбудуться в салі „Української Бесіди“. Початок у год. 18-ій.

— Замкнули складницю О. С. У. К. у Динові. З Перемишля пишуть нам: Дня 14. III. ц. р. поліція в Динові опечатала районову складницю О. С. У. К. у Перемишлі. Управителя складниці п. Ґулу після ріжних перипетій виселили.

— Завізвали українських священників на переслухання на час, коли вони відправляють Службу Божу. Громадяни села Вишенка, пов. Городок, між ними два священники: о. декан Радзикевич і о. Антін Поточняк, внесли протест проти переведення громадських виборів. Предсідник громадської виборчої комісії лісничий з Верешиці Куліковський завізвав усіх підписаних на протесті на переслухання на неділю 12-го ц. м. на годину 10-у. Невже п. Куліковський не знає, що священники в тому часі відправляють Службу Божу, а вірні, яких п. Куліковський взивав на переслухання, беруть у тій відправі участь?

— Ревізія в читальні. Постерунок поліції з Журавна — 3 особи — перевів 1-го березня ц. р. докладну ревізію в домівці читальні „Просвіти“ в Протесах. Ревізія тривала від години 8-ої рано до год. 15-ої. У вислідї забрали з бібліотеки „Байки“ Глібова й „Українське життя в давні часи“. Ревізію переведено з доручення староства в Жидачеві.

— Ґранатою у вікно. В Серафинцях, повіт Станиславів, невідомий заподій кинув крізь вікно до мешкання купця Мозеса Шпедіґа артилерійську ґранату, наповнену порохом. Експльозія знищила підлогу, стіл і вікно.

— В рудецькому повіті вигасла прищиця. Зараза прищиці, що панувала в 42-ох громадах на терені рудецького повіту від червня минулого року, вигасла. Але тепер всі громадські управи дістали доручення далі пильнуватися на випадок поворотної хвилі прищиці, особливо під весну, що звичайно сприяє поширенню тієї пошести. Скасування всяких контумаційних обмежень людність прийняла з великим задоволенням. Дозвіл відкрити торги в повіті, як теж дозвіл на вивіз худоби за границю, вже вплинув на підвишку цін живої ваги.

— Поширили працю почтових аґенцій. Дирекція Округи Почт і Телеґрафів повідомляє, що в почтових аґенціях Новотанець, пов. Сянік, Горуцько, пов. Дрогобич і Брусно Нове, пов. Любачів — заведено телефонічну і телеґрафічну службу в обмежених денних годинах.

— Зі судової салі. Перед городським судом карним у Львові відбулася 15. III. ц. р. остання з черги розправа до ч. VII. 2 Kr. 8521/38 проти Евгена Скіцького і Володимира Зданевича, бувших членів розвязаного Товариства „Сила“ у Львові, під замітом зловживань. По переведеній розправі суд увільнив обох підсудних від вини і кари. Підсудних боронив м-р Ценко, бувше Т-во „Сила“ заступав її ліквідатор, адвокат м-р Зиновій Решетилович.

— Убили війта з Новосілки, пов. Підгайці, Антона Чермака. Коли Чермак ішов з крамниці домів, напало на нього двох людей, які вбили його ударом у чоло над правим оком.

— Зріст еміґрації з Польщі. Згідно з офіційним звідомленням адміністраційної влади в лютому ц. р. виїхало з Польщі 1.229 еміґрантів. Найбільше число еміґрантів припадає на краї Південної Америки, куди виїхало 564 особи. До Північної Америки виїхало 359 осіб, до Канади 174. Еміґрація до европейських країв була невеличка й охоплювала дві країни: Бельґію і Францію, куди виїхало 95 осіб. У порівнанні зі січнем у лютому замітний зріст числа еміґрантів; у січні виеміґрувало 665 осіб.

— **Торжественне богослуження в Москві без участи уряду.** З Москви повідомляють, що в неділю 12-го ц. м., тобто в день коронації Пія XII., в одному з костелів совітської столиці відправлено торжественне богослуження для дипльоматичного корпусу. Совітський уряд не був на тому богослуженні репрезентований.

— **Викидають литовський театр на вулицю.** З Клайпеди повідомляють, що магістрат виповів місцевому литовському театрові салю з початком найближчого нового театрального сезону. Магістрат умотивував своє виповідження тим, що в литовському театральному журналі була вміщена рецензія, що ображала націонал-соціялізм.

— **Еспанські діти вертаються до батьківщини.** Група еспанських дітей, що від деякого часу перебували в Ля Шо-де-фон у Швайцарії, покине в цих днях те місто, бо еспанська національна влада заявила бажання спровадити тих дітей до батьківської країни.

— **Трагедія робітника в Совітах.** Трибунал закавказької округи засудив на кару смерти через розстріл носія з залізничої стації Сухум, Талікадзе, за те, що по звільненні з праці за провину проти нової дисципліни, зранив кинжалом начальника стації.

— **Протижидівські демонстрації в Болгарії.** Після концерту жидівського хору в Софії антисемітська організація уладила демонстрацію. Демонстранти обкинули публику гнилими яйцями.

Нові книжки й журнали

Юліян Петречко: **ДВОЛІТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ „СИЛА“ У СВІТЛІ ФАКТІВ І ЦИФЕР (1936—1938).** Львів, 1939, Ст. 20, вел. 8°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 16. III. год. 7.30 веч. „То більше як кохання“.

Пятниця 17. III. год. 7.30 веч. „Маскарада“ премієра.

Субота 18. III. год. 7.30 „Маскарада“.

Неділя 19. III. год. 12. „Кіт в чоботях“ вищик; год. 3.30 попол. „То більше як кохання“; год. 7.30 веч. „Галузка розмарину“.

Театр Рівнородностей.

Четвер 16. III. год. 7.30 Ревія „Любім звірята“, виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Пятниця 17. III. год. 7.30 Ревія „Любім звірята“, виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Субота 18. III. год. 7.30 Ревія „Любім звірята“, виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Неділя 19. III. год. 4.30 Ревія „Любім звірята“ виступи театру „Варшавський Цирулик“; год. 7.30 веч. Ревія „Любім звірята“ виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Український Театр ім. І. Котляревського.

БЕРЕЖАНИ:
16. III. Царівна Грузії.
17. III. Пригода в Черчі.
18. III. Кирка з Льодео.
19. III. Зоря над Почаєвом.
Дня 1, 2, 3 і 4. IV. гратиме театр у Львові в салі Нар. Дому.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

УГНІВ:
16. III. Мати наймичка.
17. III. Сорочинський ярмарок.
18. III. Гетьман Полуботок.
19. III. Невольник.
РАВА РУСЬКА:
20. III. Бесталанна.
21. III. Пісня Беоваду.
22. III. Гетьман Полуботок.
Театр відвідає: Немирів, Яворів, Судову Вишню, Гусаків і Перемишль.

КІНА.

АМПІР: „Урядове життя“ з Єлисаветою Бергнер.
АПОЛЬО: „Королева ладу“ (Сонє Геніє).
АТЛЯНТИК: „Геройська стежа“ та „ФІС“.
БАВКА: „Буде жити“ (Шепко і Тельво).
БАЛТИК: „Білі прапори“.
ВАНДА: „Пані з посте-ресленте“, „Ворона ескадра“.
ҐРАЖИНА: „Люди зо мряко“.
ЕВРОПА: „Ґунга-Дін“.
КАСИНО: „Великий вальс“ із Луїсою Райнер.
КОПЕРНИК: „Три серця“.
МАРУСИНЬКА: „Лист до матері“.
МЕТРО: „Копанський метелик“ (Джанета Мекдональд).
МІРАЖ: „Індійська гробниця“.
МУЗА: „Царівна Сапурна“.
ПАКС: „У тіні хреста“.
ПАЛЯС: „Суез“ (Льоретта Йонг, Аннабелля, Тірон Павер).
РАЙ: „Остання бригада“.
РІАЛЬТО: „Для тебе, соньоріто“.
РОКСІ: „Інститутка“ з Д. Дорбен.
СВІТ: „Марнотравна донька“ (Віла Ладзіна).
СВЯТОВИД: „Пірати“, „Дикі стежки“.
СТИЛЕВЕ: „Я згрішила“ та ревія.
ТОН: „Циганка“, „Поллью“.
УТІХА: „Переможна боротьба“ та ревія.
ХИМЕРА: „Сержант Беррі“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(Марійський Майдан)
„Долина Мозелі“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 16. березня 1939.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні пісні, 11.00 Воєнські пісні, авд. для вселюдних шкіл, 11.25 Китиця мельодій Гільберта та Саллівена, з пл. 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд. 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Мандрівка у минуле, гутірка для молоді, 15.15 Клопоти та ради: Маю так багато орудок, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 У фабриці городинних і овочевих перерібок, авд. для молоді, 16.40 Клявесин, з пл., 17.00 Великі столиці: РИМ, 17.15 Скрипка, 17.40 Пісні, 17.55 Авдиція, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Хліборобські потреби Галичини, Комунікати Рільн. Т-ва, Марші з пл., 18.30 Театр Уяви: „Дзяди“ А. Міцкевича, 19.15 Розр. концерт: орх., спів, флет, 20.40 Веч. дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Форт., 21.40 Тоді твій читальн, фейл. Старого Доктора про книжку, 22.00 Спорт, 22.05 Форт. ресітал Марії Шлезазівни, 22.20 Муз. огл., 22.30 Літературний кабарет, 23.00 Ост. вістки, Закінчення програми.

Пятниця, 17. березня 1939.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: „Вселюдень на плечима“, радн. вістки, музика з пл., 11.00 Для шкіл: Гра у вдоволення, 11.25 Невідомі фр. піснькарі, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Українська музика з пл., 14.30 Ал. Дикасінський: „Вовк, собаки та люди“, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.00 Гейзери, репортаж для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Страстна дорога, 17.20 „Наші справи“, гутірка, 17.45 „Завдання польської молоді на окраїнах“, 17.55 Хор, комунікати спів. т-в, 18.30 Театр Уяви: „Дзяди“ А. Міцкевича, 19.15 Розр. концерт, орх., сопран, гітара, саксофон, 20.40 Веч. дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 Симф. концерт, орх., форт., 22.30 „Остання жертва“, фрагмент, 22.50 Музика з плит, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 18. березня 1939.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Вождь і жовнір, 11.25 Військові марші, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для дітей: „Про літо, зиму та весну у країні, де перець росте“, з муз. іл., 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Словесно-муз. авд.: Від дитинства Пілсудського до вет. Весалка, 17.15 Нові книжки, 17.25 Авдиція, 17.29 Квартетові мініятури, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Марш Пілсудського і марш Ридз-Смігли, авд., 19.15 Орх., форт., 20.00 Промова, 20.15 Музика, 20.40 Веч. дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Музика, гумор, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 16. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7. 20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові,** БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 19.45 Танк. музика, БУДАПЕШТ 19.30 Опера, ВІДЕНЬ 18.45 Пісні та балади Брамса, **19.50 Вістки в українській мові,** 21.00 Нагороджені твори австр. композиторів, 22.45 Легка і танкова музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 20.10 Вес. мельодії, ЛЯГТІ 16.00 Розр. музика, 18.25 Солісти, 20.20 Розр. концерт, МІЛЯНО 22.30 Орх. музика, ПРАГА 18.25 Джез, 21.00 Орх., РАДІО ПАРІ 21.30 Романтичний карнавал у Парижі, муз. авд. дир. Інгельбрехт, РИМ 21.00 „Вільний Стрілець“ оп. Вебера, СОФІЯ 18.30 Легка музика, 22.00 Танк. музика.

Пятниця, 17. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.55, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові,** БЕРЛІН 18.00, 19.00 Веселі мельодії, 21.00 Балетова музика, БУДАПЕШТ 21.10 Циг. музика, 22.30 Орх., ВІДЕНЬ 15.30 Пісні та скрипк. музика, 18.45 Веселі карінтські мельодії, **19.50 Вістки в українській мові,** ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Таїті — казкові переживання, 18.25 Хто тепер їде до Африки, 20.10 Орх., МІЛЯНО 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.35 Квінтет Дворжака, 18.25 Сальон. музика, 19.30 Спів, 20.00 Військ. орх., 21.10 Балада Леве, форт., спів, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.35 Опера, 21.15 Скрипка, РИМ 17.00 Концерт тріо, 21.00 „Ля ліпеа дель куоре“ оп. Карабеллі, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.00 „Корабель-марево“ оп. Вагнера, 22.00 Танк. музика.

Субота, 18. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.55, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові,** БЕРЛІН 1.00 Оперетові мельодії, 18.45 Легка музика, 20.10 „Птахівник в Тиролю“ оп. Целера, БУДАПЕШТ 18.20 22.00 Орх., ВІДЕНЬ 19.00 Камер. музика, **19.50 Українські вістки,** 20.10 „Клівія“ оп. Достала, 22.30 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Концерт на скр. і орх. д-дур Бетовена, 22.30 Соната на скр. і форт. Дебісія, ДРОЙТВІЧ 18.00 Танк. музика, 19.45 Сонати на віол. і форт. Бетовена, Мендельсона, КЕЛЬН 16.00 Китиця мельодій, МІЛЯНО 19.20 Розр. музика, 21.00 „Вільний стрілець“ оп. Вебера, ПРАГА 19.25 Джез, 20.10 Розр. програма, РАДІО РОМАНІЯ 18.32 Італ. музика, 21.15 Пісні й танки різних народів, РАДІО ПАРІ 19.15 Хор, 21.15 Форт., 21.30 Опера, РИМ 19.20 Розр. музика, 22.15 Пісеньки, розр. музика, СОФІЯ 20.00 Спів, 21.45 Легка і танк. музика.

Біржа.

Львів, 15. березня 1939

ГРОШІ

Бельги бельг. 19.00—19.12, Долари америк. 5.26.50—5.31.50, Долари канад.— 5.25.00—5.30.25, Фльор. гол. 281.00—[illegible], Франки франц. 13.01—13.12, Франки шв. 120.00—120.90, Фунти англ. 24.75—24.97, Гульд. данц. 99.75—100.25, Кор. данські— 110.25—111.45, Корони норв. 124.45—125.42, Корони шведські 127.50—128.47, Ліри іт. 16.90—27.9[illegible], Марки фінляндські 10.70—11.00, Марки нім. срібні 85.50—84.00.

Акції.

Банк Польський 110.50, Цукор 41.50—41.25, Вугіль 41.75—42.50, Лільпоп 9[illegible]—[illegible]5.25, Моджеїв 23.00—22.50, Островець 82.[illegible]—8[illegible].25, Стараховиці 61.00—60.75, Жирардів 67.75—67.50.

Папери.

4 і пів внутрішня 68.00—68.50, 3 інвест. 1 ем. 96.00, серія 00.00—9[illegible].00, 2 ем. 93.00 серія 98.00—101.00, 5 конверсійна 70.00, 5 колійова 68.00—63.00, 4 прем. дол. 43.75, 4 консолідаційна 68.25—68.13.

Тенденція вдержана

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 15. березня 1939.

1 кг. масла дес.	3.[illegible]
1 кг. масла бочк.	3.[illegible]
1 л. молока	сот. 17—18
1 кг. яєць	—.36

Тенденція на масло і яйця вмішана, на молоко вдержана.

Подяка.

В дуже тяжкій недузі моєї дружини знайшов я в шпиталі Український Шпиталі у Львові такий сердечний поратунок, що уважаю своїм обовязком дорогою зложити найщирішу подяку всім, які в той час не відмовили мені і моїй донці своєї помочі і серця.

В першу чергу складаю щиру подяку Вп. П. Проф. д-рові Пальчинському і д-рові Бурачинському за влучну діагнозу і дбайливу та сердечну лікарську опіку по операції. Вп. д-рові Малюкові за успішне переведення трудної і тяжкої операції, а всім Панам Лікарям і Сестрам за прихильні і щирі заходи коло недужої.

529 Д-р Роман Метелюк

ОПОВІСТКА.

XXII. Загальні Збори Союзу Українських Приватних Службовиків СУПРУГА у Львові відбудуться у Львові дня [illegible] квітня 1939 року в годині 9-ій рано в [illegible] Товариства „Бесіда“ (Народній Дім) [illegible] Рутовського ч. 22. Порядок нарад і [illegible] тутові вказівки в найближчому [illegible] органу „СУПРУГА“ — Службовець.

Головна Рада „СУПРУГА“

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

— **Торжествене богослуження в Москві без участи уряду.** З Москви повідомляють, що в неділю 12-го н. м., тобто в день коронації Пія XII., в одному з костелів совітської столиці відправлено торжествене богослуження для дипльоматичного корпусу. Совітський уряд не був на тому богослуженні репрезентований.

— **Викидають литовський театр на вулицю.** З Клайпеди повідомляють, що магістрат виповів місцевому литовському театрові салю з початком найближчого нового театрального сезону. Магістрат умотивував своє виповідження тим, що в литовському театральному журналі була вміщена рецензія, що ображала націонал-соціялізм.

— **Еспанські діти вертаються до батьківщини.** Група еспанських дітей, що від деякого часу перебували в Ля Шо-де-фон у Швайцарії, покине в цих днях те місто, бо еспанська національна влада заявила бажання спровадити тих дітей до батьківської країни.

— **Трагедія робітника в Совітах.** Трибунал закавказької округи засудив на кару смерти через розстріл посія з залізничої стації Сухум, Талікадзе, за те, що по звільненні з праці за провину проти нової дисципліни, зранив кинжалом начальника стації.

— **Протижидівські демонстрації в Болгарії.** Після концерту жидівського хору в Софії антисемітська організація уладила демонстрацію. Демонстранти обкинули публику гнилими яйцями.

Нові книжки й журнали

Юліян Петречко: ДВОЛІТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ „СИЛА“ У СВІТЛІ ФАКТІВ І ЦИФЕР (1936—1938). Львів, 1939. Ст. [illegible], вел. 8°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 16. III. год. 7.30 веч. „То більше як кохання“.

Пятниця 17. III. год. 7.30 веч. „Маскарада“ премієра.

Субота 18. III. год. 7.30 „Маскарада“.

Неділя 19. III. год. 12. „Кіт в чоботах“ вечір; год. 3.30 попол. „То більше як кохання“; год. 7.30 веч. „Галузка розмарину“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер 16. III. год. 7.30 Ревія „Любім жирата“, виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Пятниця 17. III. год. 7.30 Ревія „Любім жирата“, виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Субота 18. III. год. 7.30 Ревія „Любім жирата“, виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Неділя 19. III. год. 4.30 Ревія „Любім жирата“ виступи театру „Варшавський Цирулик“; год. 7.30 веч. Ревія „Любім жирата“ виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Український Театр ім. І. Котляревського.

БЕРЕЖАНИ:
16. III. Цариця Грузії.
17. III. Пригода в Черчі.
18. III. Кирка в Льодю.
19. III. Зоря над Почаєвом.
Дня 1. 2, 3 і 4. IV. гратиме театр у Львові в салі Нар. Дому.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

УГНІВ:
16. III. Мати наймичка.
17. III. Сорочинський ярмарок.
18. III. Гетьман Полуботок.
19. III. Невольник.

РАВА РУСЬКА:
20. III. Бесталанна.
21. III. Пісня Беселіду.
22. III. Гетьман Полуботок.
Театр відвідає: Немирів, Яворів, Судову Вишню, Гусаків і Перемишль.

КІНА.

АМБІР: „Українське життя“ в [illegible] Бергнер.
АПОЛЬО: „Королева валс“ [illegible].
АТЛЯНТИК: „Геройська стежа“ та „Фві“.
БАЙКА: „Буде ліпше“ (Щепко і Тонька).
БАЛТИК: „Біль приморя“.
ВАНДА: „Пання з посте-рестанте“, „Зорова ескадра“.
ГРАЖИНА: „Люди за мурами“.
ЕВРОПА: „Гупка-Дат“.
КАСИНО: „Великий вальс“ зі Люїзою Райнер.
КОПЕРНИК: „Три серця“.
МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері“.
МЕТРО: „Бельгійський метелик“ (Джанета Мекдоналд).
МИРАЖ: „Індійська гробниця“.
МУЗА: „Паріська Снігурка“.
ПАКС: „У тіні хреста“.
ПАЛЯС: „Суец“ (Льоретта Йонґ, Аннабелля, Тирон Павер).
РАЙ: „Остання бригада“.
РІЯЛЬТО: „Для тебе, сокільцю“.
РОКСІ: „Інстинктом“ з Д. Дарбю.
СВІТ: „Мариотраванні демони“ [illegible].
СВЯТОВИД: „Пірати“, „Дикі стежки“.
СТИЛЕВЕ: „Я згрішила“ та ревія.
ТОН: „Циганка“, „Поллько“.
УТІХА: „Переможна боротьба“ та ревія.
ХИМЕРА: „Сержант Беррі“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(Марійський Майдан)
„Долина Мозелі“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 16. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вісті, 11.00 Вояцькі пісні, авд. для вселюдних шкіл, 11.25 Китиця мельодій Гільберта та Салівена, з пл. 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд. 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вісті, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Мандрівка у минуле, гутірка для молоді, 15.15 Клопоти та ради: Маю так багато орудок, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 У фабриці городинних і овочевих перерібок, авд. для молоді, 16.40 Клявесин, з пл., 17.00 Великі столиці: РИМ, 17.15 Скрипка, 17.40 Пісні, 17.55 Авдиція, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Хліборобські потреби Галичини, Комунікати Рільн. Т-ва, Марші з пл., 18.30 Театр Уяви: „Дзяди“ А. Міцкевича, 19.15 Розр. концерт: орх., спів, флет, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Форт., 21.40 Тоді ми читали, фейл. Старого Доктора про книжку, 22.00 Спорт, 22.05 Форт. рециталь Марії Шпедалісної, 22.20 Муз. огл., 22.30 Літературний кабарет, 23.00 Ост. вістки, Закінчення програми.

Пятниця, 17. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: „Весняна за плечима“, ради, вістки, музика з пл., 11.00 Для шкіл: Гра у вдоволення, 11.25 Невідомі фр. пісенькарі, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Українська музика з пл., 14.30 Ад. Дигасінський: „Вовк, собаки та люди“, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.00 Гейзери, репортаж для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Страсна дорога, 17.30 „Наші справи“, гутірка, 17.45 „Звидання польської молоді на окраїнах“, 17.55 Хор, комунікати спів. т-ва, 18.30 Театр Уяви: „Дзяди“ А. Міцкевича, 19.15 Розр. концерт, орх., сопран, гітара, саксофон, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 Симф. концерт, орх., форт., 22.30 „Останні жертви“, фрагмент, 22.50 Музика з плит, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 18. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Вояк і жовнір, 11.25 Військові марші, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для дітей: „Про літо, зиму та весну у краю, де черешні ростуть“, з муз. іл., 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Словно-муз. авд.: Від легіоністів Пілсудського до лег. Вавеля, 17.15 Нові виданки, 17.25 Авдиція, 17.30 Квартетові мініатюри, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Марш. Пілсудський і марш. Ридз-Смігли, авд., 19.15 Орх., форт., 20.00 Промова, 20.15 Музика, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Музика, гумор, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 16. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові,** БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 19.45 Танц. музика, БУДАПЕШТ 19.30 Опера, ВІДЕНЬ 18.45 Пісні та балади Брамса, **19.50 Вістки в українській мові,** 21.00 Нагороджені твори австр. композиторів, 22.45 Легка і танкова музика, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 20.10 Вес. мельодії, ЛЯЙПЦІҐ 16.00 Розр. музика, 18.35 Солісти, 20.20 Розр. концерт, МІЛЯНО 22.30 Орк. музика, ПРАГА 18.25 Джез, 21.00 Орх., РАДІО ПАРІ 21.30 Романтичний карнавал у Парижі, муз. авд. дир. Інгельбрехт, РИМ 21.00 „Вільний Стрілець“ оп. Вебера, СОФІЯ 18.30 Легка музика, 22.00 Танц. музика.

Пятниця, 17. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.55, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові,** БЕРЛІН 18.00, 19.00 Веселі мельодії, 21.00 Балетова музика, БУДАПЕШТ 21.10 Циг. музика, 22.30 Орх., ВІДЕНЬ 15.30 Пісні та скрипк. музика, 18.45 Веселі зарічанські мельодії, **19.50 Вістки в українській мові,** ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Таїті — казкові переживання, 18.25 Хто тепер їде до Африки, 20.10 Орх., МІЛЯНО 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.35 Квінтет Дворжака, 18.25 Сальон. музика, 19.30 Спів, 20.00 Військ. орх., 21.10 Балада Лаве, форт., спів, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.35 Опера, 21.15 Скрипка, РИМ 17.00 Концерт тріо, 21.00 „Ля лінеа дель куоре“ оп. Карабеллі, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.00 „Корабель-мариво“ оп. Вагнера, 22.00 Танц. музика.

Субота, 18. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.55, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові,** БЕРЛІН 1.00 Оперетові мельодії, 18.45 Легка музика, 20.10 „Пташник з Тиролю“ оп. Целера, БУДАПЕШТ 18.20 22.00 Орх., ВІДЕНЬ 19.00 Камер. музика, **19.50 Українські вістки,** 20.10 „Клівія“ оп. Доетали, 22.30 Танц. музика, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Концерт на скр. і орх. д-дур Бетовена, 22.30 Соната на скр. і форт. Дебісія, ДРОЙТВІЧ 18.00 Танц. музика, 19.45 Сонати на віол. і форт. Бетовена, Мендельсона, КЕЛЬН 16.00 Китиця мельодій, МІЛЯНО 19.20 Розр. музика, 21.00 „Вільний стрілець“ оп. Вебера, ПРАГА 19.25 Джез, 20.10 Розр. програма, РАДІО РОМАНІЇ 18.32 Італ. музика, 21.15 Пісні й танки різних народів, РАДІО ПАРІ 19.15 Хор, 21.15 Форт., 21.30 Опера, РИМ 19.20 Розр. музика, 22.15 Пісеньки, розр. музика, СОФІЯ 20.00 Спів, 21.45 Легка і танц. музика.

Біржа.

Львів, 15. березня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 89.10—89.32, Долари америк. 5.26.50—5.31.50, Долари канад. — 5.22.00—5.17.25, Фльор. гол. 281.00—282.87, Франки франц. 13.01—14.12, Франки шв. 119.00—120.20, Фунти англ. 24.71—24.97, Гульд. данц. 99.75—100.25, Кор. данські 110.25—111.48, Корони норв. 123.43—125.12, Корони шведські 127.50—128.47, Ліри іт. 16.90—27.9, Марки фінляндські 10.70—11.00, Марки нім. срібні 83.50—84.00.

Акції.

Банк Польський 110.50, Цукор 41.50—41.25, Вугіль 41.75—42.50, Льіпоп 94.6—93.25, Модзеля 23.00—22.50, Островець 82.50—84.25, Старахович 61.00—60.75, Жирардів 67.75—67.50.

Папери.

4 і пів внутрішня 68.00—66.50, 3 інвест. 1 ем. 96.00, серія 00.00—99.00, 2 ем. 98.00, серія 98.00—101.00, 5 конверсійна 70.00, 5 колійова 68.00—63.00, 4 прем. дол. 41.75, 4 консолідаційна 68.25—68.13.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 15. березня 1939.

1 кг. масла дес.	3.20
1 кг. масла бочк.	2.40
1 л. молока	сот. 17—19
1 кг. яєць	—.86

Тенденція на масло і яйця змінлива, на молоко вдержана.

Подяка.

В дуже тяжкій недузі моєї дружини знайшов я в нашому Українському Шпиталі у Львові такий сердечний поступок, що уважаю своїм обовязком цею дорогою зложити найщирішу подяку всім, які в той час не відмовили мені і моїй дружині своєї помочі і серця.

В першу чергу складаю щиру подяку Вп. П. Проф. д-рові Пальчинському і д-рові Бурачинському за влучну діягнозу і дбайливу та сердечну лікарську опіку по операції, Вп. д-рові Малиновському за успішне переведення трудної і тяжкої операції, а всім Панам Лікарям і Сестрам за прихильні і щирі заходи коло недужої.

589 — **Д-р Роман Мотлюк.**

ОПОВІСТКА.

XXII. Загальні Збори Союзу Українських Приватних Службовників СУПРУГА у Львові відбудуться у Львові дня [illegible] квітня 1939 року в годині 9-ій рано в салі Товариства „Бесіда“ (Народній Дім), Рутовського ч. 22. Порядок нарад і статутові вказівки в найближчому числі органу „СУПРУГА“ — Службовець.

Головна Рада „СУПРУГА“.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.